

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstoogmerk

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 1.000 fr. per jaar

Postrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Britselei 40, 2000 Antwerpen

Balans van een jaar Vlaamse Cultuurautonomie.

Op 7 december 1971 kwam de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap voor de eerste maal samen.

Van de uitdrukking « historische gebeurtenis » wordt al eens misbruik gemaakt, maar voor deze gebeurtenis is de uitdrukking geenszins misplaatst noch overdreven : voor de eerste maal in de geschiedenis vergaderde een gekozen vertegenwoordiging van het Vlaamse volk met een volwaardig beraadslagingsrecht en een zelfstandige beslissingsmacht : het Vlaamse Cultuurparlement.

Hierna volgt een bondig overzicht van de decreet-gevende arbeid van de Nederlandse Cultuurraad. De andere werkzaamheden (begrotingsdebatten en andere beraadslagingen, schriftelijke en mondelinge parlementaire vragen) laten wij hier buiten beschouwing, hoewel wij hun belang en hun invloed — meer bepaald op middellange termijn — niet mogen onderschatten.

1) Het decreet van 3 mei 1972 tot regeling van het gebruik van de Nederlandse taal bij de eedaflegging — (Staatsblad 27 mei 1972). Dit decreet — gewoonlijk decreet Chabert genoemd — wijzigt de wet van 30 juli 1894 betreffende de eedaflegging in een der in het land gebezigde talen.

2) Het decreet van 21 juli 1972 betreffende de gevolgen van een vernieuwing van de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap ten aanzien van de bij de Cultuurraad aanhangige ontwerpen en voorstellen van decreet. (Staatsblad 29 juni 1972). Dit decreet Leo Vanackere is een interne werkregeling voor de Cultuurraad : na algemene parlementsverkiezingen worden de niet-goedgekeurde ontwerpen en voorstellen als niet meer aanhangig beschouwd.

3) Het decreet van 13 juli 1972 tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen. (Staatsblad 7 september 1972). Dit decreet Lindemans vereenvoudigt de administratieve procedure van de rangschikking.

4) Het decreet goedgekeurd op 17 oktober 1972 betreffende de schrijfwijze van de Nederlandse taal (nog niet bekendgemaakt in het Staatsblad). Dit decreet Vanderpoorten regelt de bevoegdheid op het stuk van de officiële vastlegging van de spelling.

Het organiseert het overleg met Nederland en is een

stap op de weg naar spellingseenheid en spellingsrust.

5) Het decreet goedgekeurd op 21 november 1972 tot regeling van het taalgebruik in de gemeenteraden, de federatieraden, de agglomeratieraden, de provincieraden, de colleges van burgemeester en schepenen, de federatiecolleges, de agglomeratiecolleges, de bestendige deputaties, de aan de gemeenten en provincies ondergeschikte besturen en de intercommunale verenigingen (nog niet bekendgemaakt in het Staatsblad). Dit tweede decreet Leo Vanackere organiseert het uitsluitend gebruik van het Nederlands in de het Nederlands taalgebied zowel in de beraadslagende vergaderingen als in de uitvoerende organen.

6) Het decreet goedgekeurd op 21 november 1972 houdende aanvulling van de taalregeling in het onderwijs (nog niet bekendgemaakt in het Staatsblad). Dit decreet Vanhaegendoren verbiedt niet-gesubsidieerde scholen of schoolafdelingen met Frans als voertaal onder te brengen in gesubsidieerde scholen in het Nederlandse taalgebied.

Drie decreten betreffen het taalgebruik (artikel 59 bis, § 3 van de Grondwet) en twee andere decreten slaan op culturele aangelegenheden (artikel 59 bis, § 2 van de Grondwet en artikel 2 van de wet van 21 juli 1971). Een decreet is, zoals wij het reeds zegden, een interne werkregeling voor de Cultuurraad.

De Vlaamse decreetgeving inzake het gebruik der talen is nog onvolledig : zo ontbreekt bvb. een decreet op het taalgebruik in de sociale betrekkingen tussen werkgevers en werknemers.

Wat de culturele aangelegenheden betreft, ligt nog een groot arbeidsveld open, daar ten gevolge van de bestendige vernieuwing in de cultuurschepping de decreetgeving altijd vatbaar is voor verandering, aanpassing en aanvulling.

Ook nadat de taaltoestanden gesaneerd zullen zijn, zal derhalve voor het Vlaamse Cultuurparlement nog een grote taak zijn weggelegd.

Herman Van Impe

Directeur bij de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap

DE BASISRECHTEN VAN HET SOCIALISTISCH ARBEIDSRECHT IN DE DUITSE DEMOKRATISCHE REPUBLIEK

Zoals men weet is het arbeidsrecht in de landen met liberaal economisch systeem een jonge tak van hun juridische regelingen. Inderdaad is het zo dat de liberale economie het fenomeen arbeid als een produktiefactor behandelt, op dezelfde lijn te stellen met de grondstofprijzen, de transportkosten enzoverder. De arbeid als dusdanig is in de liberale economie dan ook een kostbeïnvloedende faktor voor de prijs van het eindprodukt. Zoals de prijs van grondstoffen en hun transport, dient tevens de prijs van de arbeid in zijn hoegrootheid bepaald te worden door de gewenste winst, dit is door het verschil tussen de verkoopprijs van het produkt en zijn produktiekosten. Deze — zij het ruw geschetst — situatie is het determinerend element geweest in het laatijdig verschijnen van het arbeidsrecht in de staten met liberale economie. Het arbeidsrecht verleent immers rechten aan de eigenaars en verkopers van de arbeid, de arbeiders, en betekent aldus in het liberaal produktieproces allicht een kostverhogende faktor. Vrijwel noodzakelijk vertoont dit arbeidsrecht dan het karakter van politieke toegevingen.

Het is overigens bijzonder karakteristiek voor het arbeidsrecht der liberale staten dat het als algemene regel enige vorm van vergoeding oplegt voor geleverde of te leveren arbeidsprestaties. Met andere woorden, *het liberaal arbeidsrecht heeft in het algemeen een kontraktueel aspect*, in de zin dat de wetgever minimale vergoedingen — in de ruime zin van het woord — voorschrijft aan de werkgever bij diens overeenkomst tot levering van arbeid door een werknemer. De opvatting dat de arbeider de eigenaar en verkoper is van zijn arbeid is dan ook typisch voor het liberaal arbeidsrecht, daar dit arbeidsrecht een bijzondere, doch niet essentiële verschillende vorm van het *verbintenisrecht* is, in het algemeen met *imperatief karakter*.

In de socialistische staten wordt *grondwettelijk* de arbeidersklasse als drager der staatsmacht gesteld; zij heeft de socialistische eigendom der produktiemiddelen. Aangezien het kollektief der arbeiders het kollektief der produktiemiddelen in eigendom heeft, is de arbeid geen produktiefaktor zoals in de liberale economie, en het daarmee korresponderende arbeid-verbintenisrecht, doch wel de scheppende kracht in de produktie van de kollektieve goederen, het zogeheten «reproduktieproces». Het socialistisch arbeidsrecht regelt de arbeidswijze der arbeiders ⁽¹⁾ in het socialistisch produktieproces. Het socialistisch arbeidsrecht is bijgevolg een *tak van staatsrecht*, en is van *openbare orde*.

Hierna worden de basisrechten van het socialistisch arbeidsrecht in de Duitse Democratische Republiek zeer beknopt uiteengezet. Wellicht is deze wetgeving voor Belgische juristen taalkundig het meest toegankelijk, doch overigens is zij in haar structuur en terminologie typisch voor de arbeidswetgeving van de Europese socialistische staten, met uitzondering van Joegoslavië.

Recht op arbeid.

Het *recht op arbeid* is in het arbeidsrecht der DDR het eerste basisrecht der burgers. Het recht op arbeid wordt grondwettelijk gegarandeerd door art. 24 Verf. ⁽²⁾.

Het recht op arbeid is *onontzegbaar* aan de burgers der DDR, en tevens de conditio sine qua non voor de realisatie van de andere basisrechten van de socialistische staatsopvatting.

De uitoefening van het recht op arbeid, gebeurt door het aangaan van een *arbeidsrechtelijke verhouding* (Arbeitsrechtsverhältnis). Deze arbeidsrechtelijke verhouding omvat

alle in het DDR-arbeidsrecht geregelde maatschappelijke relaties tussen de arbeider die zijn basisrecht op arbeid uitoefent, en vooreerst de organen van het produktieproces ⁽³⁾, vervolgens het staatsrechtelijk beginsel van de socialistische eigendom der produktiemiddelen ⁽⁴⁾.

De wijze waarop de burger in een «Arbeitsrechtsverhältnis» kan raken, is *in het algemeen* door het afsluiten van een *arbeidskontrakt* (Arbeitsvertrag). Het arbeidskontrakt is in het DDR-arbeidsrecht de schriftelijke *vaststelling* dat een arbeidsrechtelijke verhouding bestaat tussen een individuele arbeider en een bedrijf, ter uitoefening van het basisrecht op arbeid. Minimaal dient in het arbeidskontrakt de duur van het kontrakt, de aard van de arbeidsprestatie en haar plaats, de loongroep en het aantal vakantiedagen te worden vermeld. Het arbeidskontrakt wordt ondertekend door de arbeider en door de bedrijfsdirectie. De arbeider wordt door het aangaan van de arbeidsrechtelijke verhouding verplicht zijn arbeidsprestatie uit te voeren in de vastgestelde voorwaarden, aan de leiding van zijn bedrijf mee te werken, en zich overeenkomstig de socialistische arbeidsdiscipline te gedragen ⁽⁵⁾.

Door het afsluiten van het arbeidskontrakt wordt het bedrijf verplicht aan de arbeider de mogelijkheid tot het uitvoeren van zijn arbeidstaak te bieden, hem het wettelijke loon te betalen, hem in staat te stellen het bedrijf mede te beheren.

Er zijn *bijzondere vormen* voor het aangaan van een arbeidsrechtelijke verhouding. De voornaamste zijn:

1) de *konsensuele oproeping* (Berufung).

De «Berufung» is enkel mogelijk wanneer voor de arbeidsprestatie waartoe wordt opgeroepen, deze mogelijkheid in de wet is voorzien, of wanneer zij voorkomt in de statuten van de instelling waar de prestatie moet worden uitgevoerd. De «Berufung» is enkel mogelijk in de bovenvermelde voorwaarden, en mits akkoord, niet noodzakelijk schriftelijk, tussen de voor het treffen der «Berufung» door de wet aangewezen bedrijfsleider, en de belanghebbende arbeider.

2) de *keuze* door de volksvertegenwoordigende organen (Wahl).

Deze keuze, uitgevoerd door de volksvertegenwoordiging der DDR, is een bijzondere wijze van aangaan van een «Arbeitsrechtsverhältnis» die enkel wordt aangewend voor het aanduiden van bepaalde leidende rijksambtenaren. De «Wahl» kan slechts geschieden in de door de wet voorziene voorwaarden en voor limitatief omschreven functies in de rijksambtenarij, zoals rechters van het «oberste Gericht», die gekozen worden door de «Volkskammer», zoals rechters van de lagere «Bezirksgerichte», die gekozen worden door de «Bezirksräte».

3) de *indiensttreding bij de gewapende instellingen*.

De belangrijkste gewapende instellingen in de DDR zijn de «Volksarmee» en de «Volkspolizei». Voor de indiensttreding bij deze instellingen geldt het gemene arbeidsrecht, doch de daardoor ontstaande arbeidsrechtelijke verhouding wordt door bijzondere wetten geregeld.

4) de *opname* in de bedrijven van door de wet *bijzonder beschutte personen*.

De voornaamste kategoriën beschutte personen in het DDR-arbeidsrecht zijn de gehandicapten, de tuberkuloselijders, de herstellenden van tuberkulose, de universiteitsstudenten, de studenten van de hoog- of vakscholen in de DDR, en de pas afgezwaaide dienstplichtigen.

Er dient voor alle duidelijkheid op gewezen dat het arbeidskontrakt (Arbeitsvertrag), alhoewel terminologisch inderdaad een verbintenis lijkend, in geen enkele mate

onder het verbintenissenrecht ressorteert. Immers, zoals de « Berufung », de « Wahl », de indiensttreding bij de gewapende instellingen en de opname der beschutte personen, is het « Arbeitsvertrag » een bij de wet geregelde vaststelling dat een arbeidsrechtelijke verhouding (Arbeitsrechtsverhältnis) werd aangegaan ter uitoefening van het recht op arbeid, recht dat, zoals boven gezegd, een staatsrechtelijk karakter heeft en van openbare orde is.

Dadelijk verbonden met het staatsrechtelijk karakter van het recht op arbeid, is de *beschermingsregeling van de uitoefening van het recht op arbeid*, met andere woorden, van de « Arbeitsrechtsverhältnis ». Deze regeling, « Kündigungsschutz » geheten, schrijft de voorwaarden van afdanking voor, inbegrepen de ontslagtermijn, en de betreffende verplichte publiciteit, evenals enkele bijzondere regels omtrent de hoger vermelde bijzonder beschutte personen, en omtrent de bescherming van zwangeren, reservisten, slachtoffers van het fascisme, enzoverder.

Recht op beroepsopleiding.

Dit basisrecht van het DDR-arbeidsrecht is afgeleid van het grondwettelijk vastgelegd recht op onderwijs ⁽⁶⁾. Het recht op een *beroepsopleiding* houdt in dat, éénmaal de burger een beroep heeft gekozen ⁽⁷⁾, hij het recht heeft dat de voor dat beroep noodzakelijke opleiding, inbegrepen specialisatie, en tevens een gewone algemene kennis en bekwaamheid, hem worden verstrekt.

De uitoefening van het recht op een beroepsopleiding gebeurt door het aangaan van een *leerverhouding* (Lehrverhältnis).

Het middel tot het aangaan van een « Lehrverhältnis » is het « Lehrvertrag » tussen een bedrijf en een leerling. Een « Lehrvertrag » kan slechts worden afgesloten voor de beroepsopleidingen die limitatief zijn opgesomd in de bij de wet vastgestelde *lijst der beroepsopleidingen* (Systematik der Ausbildungsberufe). Deze lijst bevat onder meer de titulatuur van mogelijke beroepsopleidingen in een bedrijf, de vereiste schoolopleiding en de opleidingsduur.

Recht op kwalificering.

Het recht op kwalificering is ook afgeleid van het grondwettelijk recht op onderwijs, zoals het hoger vermelde recht op beroepsopleiding, en met dit laatste recht verbonden. Elke burger der D.D.R. heeft door het recht op kwalificering het onontzeggbare recht zich na het opnemen van zijn beroepsactiviteit verder te bekwaamen in zijn gekozen beroep.

Per bedrijf bestaat hiertoe een *kwalificeringsplan*, en de uitoefening van het recht op kwalificering gebeurt door het afsluiten van *kwalificeringskontrakten* (Qualifizierungsverträge) met de arbeiders.

Men bemerkt het juridisch onderscheid tussen het recht op beroepsopleiding en het recht op kwalificering. Dit onderscheid, alhoewel niet gerechtvaardigd wegens enig intrinsiek verschil van het bij de opleiding en daarna, bij kwalificering verstrekt onderwijs, wordt pragmatisch gemotiveerd: de loonregeling, de aansprakelijkheidsregeling voor het te leveren werk en dergelijke meer, is immers verschillend voor de leerling-arbeider en voor de zich verder kwalificerende arbeider.

Recht op een arbeidsplaats.

Het recht op een *arbeidsplaats* is ondergeschikt aan het recht op arbeid, en verleent aan dit laatste zijn materiële inhoud. Dit recht op een arbeidsplaats legt aan de Staat op (Art. 24, Abs. 1, Verf.) een dusdanige *economische planning* te voeren, dat elke burger een op zijn bekwaamheid afgestemde arbeidsplaats, onder voorwaarden over-

eenkomstig de moderne technische ontwikkeling, kan bekomen.

De planningsplicht sluit bijgevolg in, het scheppen van bestaanszekerheid voor de burgers enerzijds, en anderzijds het aldus bezorgen van een decent en welvarend bestaan, onder uitsluiting van aanwending van verborgen werkloosheid of een gelijkaardig middel om het recht op een arbeidsplaats te verzekeren.

Aan de bedrijven legt het recht op een arbeidsplaats bovendien op de personen die een arbeidsrechtelijke verhouding (zie hoger) hebben aangegaan, slechts taken op te dragen die met de in het « Arbeitsvertrag », « Berufung », « Wahl », enzoverder, vermelde aard van de arbeid overeenkomen. Slechts in de bij de wet limitatief opgesomde gevallen, en in de regel voor hoogstens één maand per kalenderjaar, kan de bedrijfsleiding aan de arbeider een andere taak opdragen dan de in het « Arbeitsvertrag », bij « Berufung », enzoverder, vastgestelde taak (bijvoorbeeld bij rampen, bedrijfsstilstand om technische redenen, weersomstandigheden die het gewone werk bemoeilijken, enz.).

Recht op vrije keuze van de arbeidsplaats.

Het recht op de vrije keuze van een arbeidsplaats beduidt voor de burgers der D.D.R. dat zij bij de konkretisering van hun recht op arbeid, dit is bij het aangaan van een « Arbeitsrechtsverhältnis », hun arbeidsplaats naar believen, doch overeenkomstig de maatschappelijke mogelijkheden en noden (die het akkoord der bedrijfsleiding bij het sluiten van een « Arbeitsvertrag » zullen bepalen), en overeenkomstig hun persoonlijke bekwaamheid kunnen kiezen.

Uitgezonderd als strafrechtelijke sanktie kan niemand zonder zijn uitdrukkelijke schriftelijke instemming een arbeidstaak worden toegewezen, en kan niemand worden verplicht op een bepaalde plaats te arbeiden. De vrije keuze van de arbeidsplaats wordt voor sommige beroepen evenwel beperkt, doordat de wet bijzondere voorwaarden stelt voor het bekleden van sommige arbeidsplaatsen, zoals fysische geschiktheid, te leveren meesterstukken, examens, en dergelijke meer.

Recht op gelijk loon voor een gelijke arbeidsprestatie.

Recht op gelijk loon voor gelijk werk beduidt dat de arbeider steeds overeenkomstig zijn prestatie wordt beloond, zonder onderscheid van leeftijd, geslacht, nationaliteit, ras of geloofsovertuiging.

Het enige bestaande en door de wet toegelaten loononderscheid bij nochtans gelijke arbeidsprestatie bestaat bij arbeid geleverd onder een « Lehrvertrag » en dezelfde arbeid geleverd onder een « Arbeitsvertrag ». Er weze aan herinnerd dat het « Lehrvertrag » door de wet in tijdsduur wordt beperkt.

Verder weze vermeld dat het recht op gelijk loon voor gelijk werk geen criteria inhoudt om te bepalen of twee of meer arbeidsprestaties gelijk zijn, daar het recht zich alleen bekommert om het tegengaan van elke loondiskriminatie voor arbeiders die in gelijke werkomstandigheden hetzelfde werk verrichten.

Recht op loon volgens de kwaliteit en de kwantiteit van de prestatie.

Het recht op gelijk loon voor gelijk werk wordt gedetailleerd door het recht van de arbeider te worden beloond overeenkomstig de kwaliteit en de kwantiteit van zijn arbeid. Dit recht betekent de individualisatie van het loon. In de literatuur desbetreffend ⁽⁸⁾ wordt dit recht bestempeld als een pragmatische noodzaak in de opbouw van het

socialisme: door de materiële interesse der individuele arbeiders te stimuleren, stimuleert men meteen de verhoging van het inkomen per hoofd, hetgeen een dadelijke weerslag heeft op het algemeen welvaartsniveau en de individuele verbruiksmogelijkheden.

In concreto heeft dit recht een weerslag op de twee financiële aspecten van het arbeidsinkomen, namelijk het eigenlijk *arbeidsloon* en de *arbeidspremie*.

Naar gelang de kwaliteit van de arbeidsprestatie wordt zij in het «Arbeitsvertrag» reeds ingedeeld in een *loon-groep*. De kwaliteit van de arbeidsprestatie wordt bepaald door haar technische gekompliceerdheid, de voor de arbeider vereiste kwalifikatie om die arbeid te verrichten, en het maatschappelijk belang van de prestatie.

De loongroepen en hun criteria worden bij de wet vastgesteld.

De kwantiteit van de arbeidsprestatie wordt gemeten door bij de wet vastgestelde *technische arbeidsnormen* (TAN, technisch begründete Arbeitsnormen), die ondermeer rekening houden met het gemiddelde arbeidsritme, met stukwerk, met het aantal werkonderbrekingen per arbeidsdag.

De *arbeidspremie* is afhankelijk van de hoegrootheid der netto-bedrijfsresultaten enerzijds, en anderzijds van de individuele inspanning van de arbeider om die bedrijfsresultaten te verhogen. De premie, bijgevolg verschillend van bedrijf tot bedrijf, wordt ook overeenkomstig de kwaliteit en de kwantiteit van de arbeidsprestatie toegekend. De criteria hiervoor zijn per bedrijf bepaald in de «Prämieordnung».

Recht op medebeheer en medeplanning (Mitbestimmung und Mitgestaltung).

De arbeidersklasse die, zoals gezegd, grondwettelijk als drager van het staatsgezag wordt aangeduid, vindt in het arbeidsrecht deze essentie van de socialistische staatkundige structuur uitgewerkt.

Het *recht op medebeheer en medeplanning* garandeert de arbeiders de actieve deelneming aan de opstelling en uitwerking der economische planning en het medebeheer, ingegrepen medebeslissingsrecht, van de bedrijven. De middelen tot uitoefening van het recht op medebeheer en medeplanning zijn de *syndikale aktie* enerzijds, en anderzijds, de *direkte medewerkingsorganen per bedrijf*.

De syndikale aktie is in de socialistische staat gericht op waarneming van de belangen der arbeidersklasse als draagster van de staatsmacht, bij het medebeheer en de medeplanning der individuele arbeiders in de organen bestuurd door de ambtenarij, door afgevaardigden van de verkozen instellingen, door vertegenwoordigers van de politieke partijen. De rechtstoestand en de rechten en plichten van de vakbond zijn door de wet bepaald. De vakbond is een zelfstandige rechtspersoon. Hij werkt voor het uitoefenen van zijn taak met de nationale beslissingsorganen, en heeft bovendien gekozen vertegenwoordigers in de hoogste staatsinstellingen.

Recht op bescherming van de gezondheid en de arbeidskracht.

De *bescherming van gezondheid en arbeidskracht*, een basisrecht van de burgers van de D.D.R., wordt concreet uitgewerkt

- a) in de wetgeving van de sociale zekerheid⁽⁹⁾;
- b) in de planning der arbeidsveiligheid, der technische verbeteringen, (gefahrloser Technik);
- c) in de inspektiediensten
 - van de vakbond voor de «Arbeitsschutz»
 - van de bedrijfssanitaire dienst voor de gezondheidsbescherming.

Alle arbeiders onder een arbeidsrechtelijke verhouding zijn *verplicht sociaal verzekerd* tegen de financiële risico's

van ziekte van de verzekerde of zijn familieleden, en van tijdelijke of permanente arbeidsonbekwaamheid bij ongeval of ten gevolge van invaliditeit.

Bovendien bevat de wetgeving der «Sozialversicherung» tevens een regeling voor pensioenen en voor bescherming van het moederschap.

De arbeiders dienen in de regel 1/5 van de verplichte bijdrage der «Sozialversicherung» zelf te dragen, de rest wordt gedragen door hun bedrijf. Zij zijn ontslagen van bijdragebetaling wanneer hun inkomen geheel bestaat uit uitkeringen door de «Sozialversicherung».

Terloops weze nog gezegd dat de kinderbijslag (staatlicher Kinderzuschlag), te onderscheiden van het «staatliches Kindergeld», dat een bijkomende steun vormt voor sommige economisch nog niet zelfstandige gezinnen (gehuwde studenten bijvoorbeeld), niet ressorteert onder de sociale verzekering, doch onder de wettelijke loonregeling.

De verzekerden kunnen vrijwillig bijtreden tot een *verzekering voor bijkomende renten* (Zusatzrentenversicherung). Deze bijzondere vrijwillige verzekering vindt haar oorsprong in het feit dat de wet slechts de inkomens tot 600 mark per maand als «beitragspflichtiger Verdienst» ziet, en als het maximumbedrag waarvan de verplichte bijdrage wordt afgehouden voor 1/5.

Alle hoger liggende bedragen worden bij uitkering door de «Sozialversicherung» niet ingekalkuleerd, zodat bij realisatie van het risico een belangrijk verschil kan optreden tussen het door de verzekeraar uitgekeerde substituerend inkomen en het vroegere normale inkomen.

Dit verschil kan worden weggewerkt door het inkomen, hoger dan 600 mark per maand, in te lijven bij het verplicht verzekerde inkomensdeel, tegen meerbetaling uiter-aard.

Tenslotte weze vermeld dat ook personen die geen arbeidsrechtelijke verhouding hebben aangegaan door bijzondere wetten onder de verplichte «Sozialversicherung» worden gebracht. Dit geldt voornamelijk voor studenten, beoefenaars van vrije beroepen, landarbeiders en handwerkers in de «Produktionsgenossenschaften», advocaten — verplicht gegroepeerd in advocatenbureaus, zelfstandigen, enzoverder.

De *planning en verbetering* van de materiële arbeidsomstandigheden, de veiligheidsvoorwaarden, de veiligheids- en gezondheidsopvoeding der arbeiders en van de bedrijfsdirectie, gebeurt onder de leiding van de vakbond.

Het *toezicht* op de naleving van de veiligheids- en sanitaire voorwaarden is door de wet toevertrouwd aan onafhankelijke organen: de syndikale «Arbeitsschutzinspektion» en de zelfstandige bedrijfssanitaire dienst.

Recht op materiële verzorging bij ziekte, arbeidsongeval, moederschap, invaliditeit en hoge leeftijd.

Het *recht op materiële verzorging* is de logische aanvulling van het recht op de bescherming der gezondheid en der arbeidskracht, dat in de eerste plaats een financiële betekenis heeft door het verzekeren van een substituerend inkomen bij ziekte, arbeidsongeval, invaliditeit, moederschap of hoge leeftijd.

Voor de praktische uitvoering van het recht op materiële verzorging voorziet de wet in de konkrete plichten en wijzen van hulpverlening door *bedrijfsgeneeskundige diensten*, door de *sanitaire rijsinstellingen*, en door de *geneeskundige instellingen van de «Sozialversicherung»*.

Recht op kulturele en sportieve bezigheden en op lichamelijke en sociale welvaart (Betätigung und Betreuung).

Art. 35 Verf. garandeert de planmatige verbetering van de algemene levensomstandigheden. Van dit grondwettelijk beginsel wordt in het D.D.R.-arbeidsrecht het *recht op kulturele en sportieve infrastructuur*, en op *lichamelijke en sociale welvaart* afgeleid.

De wet *verplicht de bedrijven* aan hun arbeiders en dier familie een uitgebreid gamma van *sportieve en kulturele ontspanning* ter beschikking te stellen, in samenwerking met de vakbond die hierin een stimulerende rol te vervullen heeft. Het sportieve en kulturele programma der bedrijven verloopt planmatig en in door de wet voorgeschreven afspraak met andere bedrijven.

De bedrijven zijn verplicht een «*Kultur- und Sozialfonds*» met eigen middelen te spijzen.

Op het gebied der *lichamelijke en sociale welvaart* zijn de bedrijven door de wetgever verplicht geworden tot zeer uiteenlopende voorschriften, zoals het verschaffen van eersterangsvoedsel in de fabrieksrefters, het ter beschikking stellen aan de arbeiders van nieuwe woningen, op kosten van het bedrijf of tegen een kleine vergoeding, de verbetering en modernisering van bestaande arbeiderswoningen, het voorzien in voldoende en aangepaste leesalen, badkamers, koffielokalen, vestiaires, parkeerplaatsen in het bedrijf, het voorzien in vervoer der arbeiders op bedrijfskosten.

Recht op vrije tijd en ontspanning.

Het *basisrecht op vrije tijd en ontspanning* wordt in het D.D.R.-arbeidsrecht uitgewerkt in de regelingen betreffende de maximale arbeidstijd per week en per dag, en betreffende de bestaande jaarlijkse vakantie. Onmiddellijk verbonden met de wettelijke beschikkingen omtrent de minimale vrije tijd voor de burgers die een «*Arbeitsverhältnis*» hebben aangegaan, is de regeling betreffende de besteding van de vrije tijd:

naast de verplichting van de bedrijven aan hun arbeiders de nodige kulturele en sportieve bezigheden te bieden (zie hoger) stipuleert art. 34 Verf. het beginsel van de uitbouw van een net van ontspannings- en vakantiecentra op *rijkskosten*.

Met betrekking tot de betaalde jaarlijkse vakantie schrijft de wet slechts de minimumperiode van 15 dagen voor, doch vrijwel alle arbeiders genieten een jaarlijkse vakantieperiode van 20 dagen tot één maand, afhankelijk van het bedrijf waar zij zijn tewerkgesteld.

De regeling betreffende de maximale arbeidstijd per week en per dag houdt voor de bedrijfsleiding tevens de planningsplicht in het werk in hun bedrijf aldus te organiseren dat binnen de maximaal toegelaten arbeidsperiode de bedrijfstaken op een normale wijze kunnen worden uitgevoerd.

Overuren kunnen slechts in de bij de wet voorgeschreven uitzonderlijke omstandigheden plaats hebben, en dan nog mits de instemming van de vakbondsleiding van het betreffende bedrijf.

Art. 73, 4 GBA schrijft voor overuren de betaling van toelagen voor, zonder dat het belang heeft welke de reden, eventueel de fout is die het maken van overuren noodzakelijk doet zijn.

Tot besluit:

Het essentieel juridisch verschil tussen het liberaal en het socialistisch arbeidsrecht is dat het eerste van verbintenissenrechtelijk, het laatste van staatsrechtelijk karakter is. Deze juridische diversifikatie is er de reden voor dat het socialistisch arbeidsrecht, waarvoor boven het D.D.R.-arbeidsrecht als type heeft bestaan, een vrij uitgebreide stipulerings bevat over de basisrechten van de werkwillige burgers. Het is om dezelfde reden dat het D.D.R.-arbeidsrecht tevens het recht op sociale zekerheid omvat: in de liberale regelingen desbetreffend is het sociaal zekerheidsrecht niet inbegrepen in het arbeidsrecht, omdat net deze rechtstak buiten de eng-kontraktuele verhouding tussen werkgever en werknemer valt. Het sociaal zekerheidsrecht is immers in beginsel gericht op het voorzien van een substitutie-inkomen, gericht op een normaal en zo decent

mogelijk levensminimum voor de arbeider, en de niet-arbeiders die onder het sociaal zekerheidsrecht ressorteren.

En nog steeds om dezelfde reden is het dat het liberaal arbeidsrecht niet zulke bepalingen, van openbare orde, omvat als het onontzegbare recht op arbeid, en op een arbeidsplaats, omdat net dit fenomenen zijn die in de liberale economische stelsels afhankelijk zijn van de kontraktuele bereidheid hiertoe vanwege de private eigenaars der produktiemiddelen of hun mandatarissen.

Erik MEWISSEN

*navorser aan de Katedrze Prawa
Miedzynarodowego, Uniwersytet
Jagiellonski, Krakow, Polen.*

(1) Arbeiders, die in het D.D.R.-arbeidsrecht juridisch onderscheiden worden van «*Angestellter*» — met een «*Arbeitsorganisatorische Vermittlungsfunktion*» —, en van de «*Angehörigen der Intelligenz*», die slechts geestelijke arbeid leveren; allen vallen echter onder het arbeidsrecht. In de D.D.R. ressorteren de landarbeiders onder een afzonderlijk «*Agrarrecht*».

(2) Verfassung der Deutsche Demokratische Republik van 6 april 1968.

In de socialistische maatschappelijke ordening is het recht op arbeid in de eerste plaats het recht op «*schöpferische Arbeit*» als producent, met andere woorden, het recht deel te nemen aan het productieproces tot opbouw van de socialistische staat, waarvan de arbeidersklasse, geleid door haar partij, de staatsmacht houdt.

(3) Zoals relaties tussen het bedrijf en de arbeider, tussen bedrijfsleiding en medebeheersorganen der arbeiders, tussen medebeheersorganen en de arbeider, enzoverder.

(4) Zoals de regeling tot planmatige verhoging der arbeids- en levensvoorwaarden der arbeiders, de regeling tot ontwikkeling der socialistische democratie bij de leiding en planning van de arbeid, de regeling van gelijk loon voor gelijke prestatie, enzoverder.

(5) De socialistische arbeidsdiscipline vertrekt van de grondwettelijk vastgestelde overeenstemming tussen de staatsbelangen, de bedrijfsbelangen en de persoonlijke interessen van de arbeiders, en van hun bewustzijn van deze overeenstemming. (P. 106, Abs. 1 GBA), d.i. het Gesetzbuch der Arbeit der D.D.R., 12 april 1961, vermeldt als bestanddelen der socialistische arbeidsdiscipline: gewetensvol nadenken der arbeidstaak overeenkomstig de bedrijfsplanning, kameraadschappelijk samenwerken, wederzijdse hulp en oplettendheid bij de arbeidstaak.

Art. 21 Verf. garandeert de arbeiders die een arbeidsrechtelijke verhouding aangaan het bijkomend basisrecht van medebeheer in het bedrijf. Hierover verder. In combinatie met de socialistische arbeidsdiscipline wordt het recht van medebeheer voor de arbeider tevens een plicht, zij het strafrechtelijk niet gesanktionéerd, door de uitoefening van zijn recht op medebeheer zijn arbeidstaak gewetensvol na te komen.

(6) Art. 25 Verf.

(7) Het kiezen van een beroep is een staatsburgerlijke plicht.

(8) Zie de literatuurlijst achteraan dit artikel.

(9) Anders dan in België ressorteert in de D.D.R. de sociale zekerheidswetgeving onder het arbeidsrecht.

Beknopte literatuurlijst:

1) Gesetzbuch der Arbeit der D.D.R., Berlin, Staatsverlag, 1970.

2) Verfassung der D.D.R., Berlin, Staatsverlag, 1968.

3) Autorenkollektiv, Arbeitsrecht der DDR, Berlin, Staatsverlag, 1968.

4) Bredernitz, H., Zur Weiterentwicklung des sozialistischen Arbeitsrechts in der D.D.R., in «*Staat und Recht*», 1971, 1, blz. 48 en vlg.

5) Chkhikvadze, V., The State, Democracy and Legality in the U.S.S.R., (Gosudarstvo, Demokratiya i Zakonnost v S.S.S.R.), Moscow, Progress, 1972.

6) Iwanow, S., Das Grundgesetz der Arbeit der U.S.S.R. und der Unionsrepubliken, in «*Arbeit und Arbeitsrecht*», 1971, 4, blz. 117 en 5, blz. 147 en v.

7) Kunz, F., e.a., Zwanzig Jahre sozialistisches Arbeitsrecht der D.D.R., in «*Arbeit und Arbeitsrecht*», 1969, 17 en 18, blz. 544 en v.

8) Kunz, F., Neue sozialistische Verfassung..., in «*Arbeit und Arbeitsrecht*», 1968, 6, blz. 134 en v.

9) Pachernik, A., Le droit du travail soviétique, in Romachine, P., Principes du droit soviétique, Acad. Sciences U.R.S.S., Moscou, s.d., blz. 262 tot en met 302.

10) Töpfer, J., Unsere Gewerkschaften..., in «*Einheit*», 1971, 7 en 8, blz. 812 en v.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 29 september 1972.

Voorzitter: Ridder J. Rutsaert.

Raadsheer-verslaggever: M. A.M. de Vreese.

Eerste advocaat-generaal: M. P. Mahaux.

Advocaten: Mrs. P. Struye en J. Van Ryn.

1. **Onrechtmatige daad. — Aansprakelijkheid. — Afwijkend beding. — Geoorloofd.**
2. **Overeenkomst. — Aansprakelijkheid. — Aannemingsovereenkomst. — Beding waarbij de aannemer verklaart in te staan voor de schade van de wederpartij of van haar personeel, zelfs als de schade te wijten is aan een niet opzettelijke fout van het slachtoffer. — Geoorloofd.**
3. **Overeenkomst. — Wederkerig contract. — Tegenprestatie. — Oorzaak.**

In een contract tussen een aannemer en de N.M.B.S. was bedongen, dat, behalve in geval van opzettelijke fout van de «organen» van de N.M.B.S., de aannemer tot volledige ontlasting van de N.M.B.S. alle schadelijke gevolgen op zich nam, voortvloeiend uit ongevallen of welke oorzaak ook, die naar aanleiding van de uitvoering van de overeenkomst, zelfs aan de N.M.B.S. en haar personeelsleden konden overkomen. De aannemer werd veroordeeld tot betaling van vergoeding voor schade die voortvloeide uit een ongeval, waarvan een personeelslid van de N.M.B.S. door zijn eigen onopzettelijke fout het slachtoffer was. De aannemer werpt op, dat het beding indruist tegen de regels van openbare orde die de aansprakelijkheid beheersen en dat het een verplichting inhield zonder tegenprestatie en zonder wettige oorzaak.

1. *De bepalingen van de artikelen 1382 en 1383 B.W. raken de openbare orde niet en men mag er dus bij overeenkomst van afwijken, behalve dat niemand vrijstelling van aansprakelijkheid voor zijn opzettelijke fout mag bedingen.*
2. *Al nam de aannemer door het beding alle schade op zich, die naar aanleiding van de overeenkomst o.m. aan de personeelsleden van de N.M.B.S. kon overkomen, zelfs indien geen enkele fout te zijnen laste of ten laste van zijn aangestelden bewezen werd, en zelfs indien die schade te wijten was aan de N.M.B.S., dan nog is het beding niet strijdig met de openbare orde en is het evenmin door art. 1147 B.W. verboden.*
3. *Het tussen partijen gesloten aannemingscontract is een wederkerig contract, daar het voor beide contracterende partijen cver en weer verbintenissen doet ontstaan. Door voormeld beding, dat niet van het wederkerig aannemingscontract mag gescheiden worden, heeft de aannemer geenszins een verbintenis zonder tegenprestatie of zonder wettige oorzaak aangegaan, doch een verbintenis die haar tegenprestatie en haar oorzaak vindt in de door de N.M.B.S. aangegane verbintenissen.*

De Cuyper e.a. t./ Cocquyt en N.M.B.S. e.a.

Gelet op het bestreden arrest, op 23 april 1971 door het Hof van beroep te Gent gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 6, 1131, 1147, 1148, 1382, 1383 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat, na vastgesteld te hebben dat, wat betreft het kwestieus ongeval voorgekomen tijdens de uitvoering van de werken waarmede aannemer De Cuyper voor rekening van verweerster, de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, belast was, de aansprakelijkheid van gezegde aannemer De Cuyper, van wie de eisers de erfenamen zijn, en die van Van Bever, welke ofwel de onderaannemer van De Cuyper was ofwel aan deze laatste zijn diensten had verhuurd, uitgesloten zijn, zonder te ontkennen dat Cocquyt, de aangestelde van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, een fout had begaan door aan de bevelen en aanmaningen om de spoorweg te verlaten geen gevolg te geven en door, ondanks het in het arbeidsreglement ingelast verbod, op de te laden wagen te blijven staan tijdens het laden door middel van de hijskraan, en na ten slotte uitdrukkelijk vastgesteld te hebben dat het aan Cocquyt behoorde zich buiten het bereik van de kraan te houden en aldus impliciet doch duidelijk aangenomen te hebben dat gezegde Cocquyt een fout begaan had in oorzakelijk verband met het ongeval waarvan hij het slachtoffer werd, het bestreden arrest beslist dat de eisers, erfenamen van wijlen De Cuyper, het bedrag van de door verweerster Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen geleden schade, zijnde 452.432 frank, aan deze laatste moeten betalen, en deze beslissing enkel en alleen steunt op artikel 1 van de algemene voorwaarden van het tussen De Cuyper en de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen gesloten aannemingscontract, waarbij bedongen werd dat «tenzij bij een opzettelijke fout te wijten aan de organen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de aannemer, tot volle ontlasting van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen die hij tegen alle eventueel verhaal vrijwaart, alleen alle om het even welke schadelijke gevolgen draagt, voortvloeiende uit de ongevallen of elke andere oorzaak, die naar aanleiding van de aanneming aan de aannemer zelf, aan zijn aangestelden, aan derden of aan de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen zelf mochten overkomen», en op de overweging dat de toepassing van dit artikel geen fout van de aannemer of van zijn aangestelde vereist,

terwijl, eerste onderdeel, deze beslissing, evenals bedoeld artikel 1 van de overeenkomst, regelrecht indruist tegen de rechtsregel van openbare orde luidens welke in het Belgisch recht geen aansprakelijkheid en geen verplichting om schade te vergoeden kunnen bestaan zonder fout van de zogezegde aansprakelijke (schending van de artikelen 6, 1131, 1147, 1382 van het Burgerlijk Wetboek),

tweede onderdeel, het minstens intrinsiek tegenstrijdig is en in strijd met de openbare orde, enerzijds, te beslissen dat De Cuyper niet aansprakelijk is voor de schadelijke gevolgen van het ongeval om de reden dat hij geen fout heeft begaan, dat de kraan op normale wijze gebruikt werd, dat deze kraan niet ongeschikt was voor de werken die dienden uitgevoerd te worden en dat het ongeval te wijten is aan het feit dat «het niet mogelijk is dergelijk tuig met een volstrekte nauwkeurigheid te bedienen» en aan het feit dat Cocquyt zich niet «buiten het bereik van de kraan gehouden heeft», en anderzijds te beslissen dat de erfenamen van De Cuyper het bedrag van de door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen geleden schade aan deze laatste moeten betalen (schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 6, 1131 van het Burgerlijk Wetboek),

derde onderdeel, door vast te stellen dat het ongeval te wijten is aan de «onmogelijkheid» de kraan met een volstrekte nauwkeurigheid te bedienen, het arrest impliciet

doch duidelijk vaststelt dat het niet-uitvoeren van de verbintenissen van De Cuyper en het overkomen van het ongeval het gevolg zijn van een vreemde oorzaak die hem niet kon toegerekend worden, zodat de rechter de erfgenen van De Cuyper niet tot schadevergoeding kon veroordelen zonder de artikelen 1147, 1148 van het Burgerlijk Wetboek te schenden,

vierde onderdeel, een beding waarbij een handelaar zich verbindt tegenover een medecontractant de schadelijke gevolgen te betalen van een ongeval waarvoor hij geenszins aansprakelijk is daar hij of zijn aangestelden geen enkele fout begaan hebben, en zich daartoe verplicht zelfs indien het bewezen is dat de medecontractant of zijn aangestelden een fout begaan hebben in oorzakelijk verband met het ongeval, een verplichting inhoudt zonder tegenprestatie en zonder wettige oorzaak, die luidens artikel 1131 van het Burgerlijk Wetboek nietig is en van generlei waarde; bij gebrek aan tegenprestatie, een dergelijke verplichting slechts als oorzaak zou kunnen hebben een inzicht van vrijgevigheid of animus donandi dat ten deze naar de geest en volgens de tekst van de kwestieuze aannemingsovereenkomst ondenkbaar is en alleszins door de rechter niet werd vastgesteld, zodat het arrest geen toepassing kon maken van het bedoeld beding en zijn beslissing niet wettelijk gemotiveerd voorkomt;

minstens het Hof in de onmogelijkheid wordt gesteld uit de motivering van het arrest uit te maken welke de oorzaak is van de verbintenissen van wijlen De Cuyper om de schade te vergoeden die niet door zijn eigen fout zou veroorzaakt zijn doch die te wijten is aan overmacht en aan de fout van de aangestelde van zijn medecontractant, zodat deze dubbelzinnigheid en onduidelijkheid in de motivering met het gebrek aan de door artikel 97 van de Grondwet vereiste motivering gelijkstaat:

Wat het eerste onderdeel betreft:

Overwegende dat de bepalingen van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek de openbare orde niet raken en men er dus bij overeenkomst mag van afwijken, behalve dat niemand vrijstelling van aansprakelijkheid mag bedingen voor zijn opzettelijke fout;

Overwegende dat het arrest de aansprakelijkheid van wijlen De Cuyper, de rechtsvoorganger van de eisers, steunt op de tussen hem en de verweerster Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen gesloten overeenkomst;

Overwegende dat luidens het litigieus beding, behalve in geval van opzettelijke fout van de «organen» van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, wijlen De Cuyper tot volledige ontlasting van voormelde maatschappij alle schadelijke gevolgen op zich nam, voortvloeiend uit ongevallen of welke oorzaak ook, die naar aanleiding van de uitvoering van de overeenkomst, zelfs aan de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen en aan haar personeelsleden konden overkomen;

Overwegende dat dit beding, al nam wijlen De Cuyper daardoor alie schade op zich die naar aanleiding van de uitvoering van de overeenkomst onder meer aan de personeelsleden van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen kon overkomen, zelfs indien geen enkele fout ten zijnen laste of ten laste van zijn aangestelden zou worden bewezen, en zelfs indien die schade te wijten was aan een niet opzettelijke fout van het slachtoffer, aangestelde van Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, niet strijdig is met de openbare orde en evenmin door artikel 1147 van het Burgerlijk Wetboek verboden is;

Wat het tweede onderdeel betreft:

Overwegende dat het arrest weliswaar, de quasi-delicte aansprakelijkheid van wijlen De Cuyper op grond

van de artikelen 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek onderzoekend, vaststelt dat noch hij noch zijn aangestelden een fout hebben begaan en dat het ongeval onder meer te wijten is aan het feit dat het slachtoffer zich niet buiten het bereik van de kraan heeft gehouden;

Dat het echter niet tegenstrijdig is en evenmin in strijd is met de openbare orde, enerzijds vast te stellen dat wijlen De Cuyper en zijn aangestelden geen fout hebben begaan en dat De Cuyper dus niet aansprakelijk is op grond van de artikelen 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, en anderzijds te beslissen dat de eisers, als erfgenen van wijlen De Cuyper, de door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen ingevolge het ongeval geleden schade moeten vergoeden op grond van hogervermelde overeenkomst, al heeft het slachtoffer, lid van het personeel van voormelde maatschappij, een fout begaan door zich niet buiten het bereik van de kraan te houden;

Wat het derde onderdeel betreft:

Overwegende dat het arrest, door te beschouwen dat het niet mogelijk is de kraan met een volstrekte nauwkeurigheid te bedienen, enkel wil aantonen dat het voorkomen van het ongeval niet bewijst dat de kraanman een fout zou hebben begaan;

Dat het arrest daardoor geenszins impliciet vaststelt dat het ongeval aan een vreemde oorzaak te wijten is;

Wat het vierde onderdeel betreft:

Overwegende dat het arrest de veroordeling van de eisers ondubbelzinnig steunt op hogervermeld beding en vaststelt dat het beding op het door wijlen De Cuyper met de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen gesloten aannemingscontract toepasselijk is;

Overwegende dat dit aannemingscontract een wederkerig contract is, daar het voor beide contracterende partijen over en weder verbintenissen doet ontstaan;

Dat wijlen De Cuyper, door voormeld beding, hetwelk van het wederkerig aannemingscontract niet mag worden gescheiden, geenszins een verbintenis zonder tegenprestatie of zonder wettige oorzaak heeft aangegaan, doch een verbintenis die haar tegenprestatie en haar oorzaak vindt in de door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen aangegane verbintenissen;

Dat het middel in geen van beide onderdelen kan worden aangenomen;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest de eisers veroordeelt om aan verweerster, de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de som van 452.423 frank te betalen om de reden dat zij dit bedrag «uitgegeven» had, door het aan het slachtoffer van het ongeval, dat haar aangestelde was, te betalen,

terwijl de eisers in hun conclusie staande hielden dat «zowel de aard en het belang van de tijdelijke en blijvende sequelen van het ongeval als het bedrag van de dientengevolge gevorderde en provisioneel toegekende vergoeding bij gebrek aan enige tegensprekelijke vaststelling volledig betwist worden», en aan het Hof van beroep gevraagd hadden «te zeggen voor recht dat geen aanleiding tot toekenning van provisionele vergoeding bestaat tot na geneeskundig onderzoek», zodat de rechter er zich dus niet kon toe beperken vast te stellen dat verweerster, de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, een bepaald bedrag «uitgegeven» had voor het slachtoffer, doch moest vaststellen dat zij tot het betalen van dit bedrag verplicht was en dat bedoeld bedrag, dat door de eisers betwist werd, wettelijk en correct

berekend was, en dat, bij gebrek aan deze vaststellingen, het arrest niet wettelijk gemotiveerd voorkomt :

Overwegende dat het arrest, door te beschouwen dat de vordering van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen strekt tot terugbetaling van de vergoedingen die zij, ingevolge de wet op de arbeidsongevallen, aan haar werknemer heeft uitgekeerd, en dat de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen het bedrag van 452.423 frank, « dat zij voor haar aangestelde heeft uitgegeven », en dat « haar schade vertegenwoordigt », integraal kan verhalen, de in het middel aangehaalde conclusie passend beantwoordt ;

En overwegende dat, ten gevolge van de verwerping van de voorziening, de vorderingen tot verbindendverklaring van het arrest door de eisers tegen Cocquyt, Van Bever en de Federale Verzekeringen ingesteld niet ontvankelijk worden bij gebrek aan belang ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening en de oproepingen tot tussenkomst ;

Veroordeelt de eisers in de kosten.

NOOT. — Verg. de termen van het contract met art. 3 van de sleepcondities van de Stad Antwerpen (Cass., 24 november 1967, R.W., 1967-68, 1314).

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 23 mei 1972.

Kamervoorzitter : M. A. Mast.

Staatsraden : M.M. Vermeulen en Baeteman.

Eerste Auditeur : M. Hoeffler.

Advocaten : Mrs. De Brouwer en De Bock.

Raad van State. — Middel van ambtswege. — Provincie. — Bestuurlijke voogdij.

De verplichting welke artikel 125, 1e lid, van de Provinciewet oplegt, met name het beroep bij de regering binnen 10 dagen in te stellen, is eerst dan nagekomen wanneer het besluit door de Gouverneur binnen die termijn bij de regering wordt aangebracht. Ter voldoening aan het principe van de provinciale autonomie, wil de wetgever het tijdsbestek gedurende hetwelk het lot van het besluit waartegen beroep is ingesteld, onzeker blijft, zo beperkt mogelijk zien. Die termijn is van openbare orde en moet van ambtswege door de rechter worden gehandhaafd.

Van der Zwalmen t./
de Belgische Staat (Minister van Openbare Werken).

Arrest nr. 15.316.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit van 23 juli 1968 waarbij het besluit d.d. 14 juni 1968 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen dat aan verzoeker een bouwvergunning gaf, teniet wordt gedaan ; dat het bestreden koninklijk besluit op 26 juli 1968 ter kennis van verzoeker is gebracht ;

Overwegende dat het college van burgemeester en schepenen der gemeente Nederboelare bij besluiten van 2 januari en 12 maart 1968, twee door verzoeker ingediende bouwaanvragen afwees welke ertoe strekten een bedrijfsgebouw op te richten op een perceel aldaar gelegen, Astridlaan 74 b ; dat de bestendige deputatie bij besluit

van 14 juni 1968 het beroep inwilligde dat verzoeker bij haar tegen het besluit d.d. 12 maart 1968 had ingesteld ; dat de gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen op 21 juni 1968 besliste op grond van art. 125 van de provinciewet tegen het besluit van het provinciaal college beroep in te stellen : dat de brief waarbij de gouverneur het beroep ter kennis bracht van de Minister van Openbare Werken, brief die 26 juni 1968 gedagtekend is, als volgt is gesteld : «Ik heb de eer U hierbijgevoegd, met het oog op eventuele vernietiging van het besluit van de bestendige deputatie d.d. 14 juni 1968, een afschrift te laten geworden van mijn beslissing d.d. 21 juni 1968 waarbij beroep bij de Koning wordt aangetekend tegen het besluit van voormeld provinciaal college, houdende inwilliging van het beroep, ingesteld door de heer J. Van der Zwalmen, Leopoldlaan 32, te Ophasselt, tegen de beslissing van het schepencollege van Nederboelare d.d. 12 maart 1968, betreffende de weigering van zijn bouwaanvraag. Aangezien de bestendige deputatie niet vergaderde in de loop van de dag, na de datum van mijn beroep, werd van dit laatste op 21 juni 1968 kennis gegeven aan de provinciale griffier. Aan de bestendige deputatie zal het voorgelegd worden in haar eerstkomende zitting van 28 juni 1968 » ; dat het koninklijk besluit dat op 23 juli 1968 werd genomen vaststelt 'dat de termijn van dertig dagen, bepaald door artikel 125 van de provinciewet, een aanvang neemt op 28 juni 1968' ;

Overwegende dat artikel 125 van de provinciewet als volgt luidt : « Wanneer de Raad of de deputatie een besluit heeft genomen dat buiten hun bevoegdheid valt of dat het algemeen belang krenkt, is de gouverneur gehouden binnen tien dagen in beroep te gaan bij de Regering en hiervan aan de Raad of aan de bestendige deputatie kennis te geven uiterlijk in de loop van de dag na het beroep. Het beroep schorst de uitvoering gedurende dertig dagen, te rekenen van de kennisgeving. Indien, binnen die termijn, de Regering geen uitspraak gedaan heeft, is de beslissing uitvoerbaar » ;

Overwegende dat de verplichting welke het eerste lid van het artikel oplegt, met name het beroep bij de Regering binnen tien dagen in te stellen, eerst dan is nagekomen wanneer het besluit door de gouverneur binnen die termijn bij de Regering wordt aangebracht ; dat de wetgever ter voldoening aan het principe van de provinciale autonomie, het tijdsbestek gedurende hetwelk het lot van het besluit waartegen beroep is ingesteld, onzeker blijft, zo beperkt mogelijk wil zien ; dat die termijn van openbare orde is en van ambtswege door de rechter moet worden gehandhaafd ;

Overwegende dat het besluit waartegen de gouverneur beroep instelde 14 juni 1968 is gedagtekend ; dat het beroep eerst op 26 juni 1968 bij de Regering werd aangebracht : dat uit wat voorafgaat volgt dat het te laat werd ingesteld.

Besluit :

Het koninklijk besluit van 23 juli 1968 waarbij het besluit d.d. 14 juni 1968 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen dat aan verzoeker een bouwvergunning gaf teniet wordt gedaan, is vernietigd.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 22 juni 1972.

Voorzitter : M. H. Paës.

Raadsheren : M. H. Delva en Mevr. de Man.

Advocaten : Mrs. G. van Bruystegem en Nelis.

1. Handelsregister. — Dagvaarding. — Vermelding van nummer van inschrijving. — Stopzetting van handelsactiviteit.
2. Verjaring. — Burgerlijke zaken. — Korte verjaring van art. 2272, lid 3 B.W. — Stilzwijgende schuldbekentenis m.b.t. een afgesloten rekening.

1. Het is niet vereist dat de aanlegger in het exploit van dagvaarding het nummer van zijn inschrijving in het handelsregister vermeldt, wanneer hij op de dag van de rechtsingang sinds geruime tijd heeft opgehouden handelaar te zijn; bij het stopzetten van zijn handelsbedrijvigheid was hij er zelfs toe gehouden de doorhaling van zijn inschrijving te vorderen (art. 1 bis van de wet van 30 mei 1924).
2. Wanneer de niet-betaling van een gelegenheid vaststaat, kan de bij art. 2272, lid 3, B.W. bedoelde korte verjaring van één jaar niet worden opgeworpen indien de kwijtschelding van de schuld niet bewezen wordt, terwijl integendeel de beoordelingsgegevens duidelijk wijzen op het bestaan van een stilzwijgende schuldbekentenis m.b.t. een « afgesloten rekening » in de bij art. 2274, lid 2, bedoelde zin, in welk geval de korte verjaringstermijn van art. 2272, lid 3, zonder uitwerking blijft en plaats heeft gemaakt voor de dertigjarige verjaring.

Vereyen t. / Vanderheyden.

Overwegende dat geïntimeerde tot de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep concludeert, doch geen enkel middel tot staving hiervan aanvoert; dat het hoger beroep ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat de door appellant Vereyen ingestelde vordering strekt tot betaling van een saldo van 8.600 fr. op een hoofdsom van 26.600 fr. uit hoofde van aankoop van meubelen, blijkens order van 22 december 1961;

Wat de ontvankelijkheid van de vordering betreft wegens niet inschrijving in het handelsregister.

Overwegende dat geïntimeerde ten onrechte de ontvankelijkheid van de vordering aanvecht wegens niet inschrijving van appellant, oorspronkelijk aanlegger, in het handelsregister en, impliciet, niet vermelding van het nummer dezer inschrijving in de inleidende dagvaarding, waar toch vaststaat dat appellant op de dag van de dagvaarding sinds geruime tijd had opgehouden handelaar te zijn en derhalve niet langer in het handelsregister mocht ingeschreven zijn gebleven; dat hij bij het stopzetten van zijn handelsbedrijvigheid zelfs ertoe gehouden was de doorhaling van zijn inschrijving te vorderen (art. 1 bis, wet 30 mei 1924), wat op 16 februari 1962 gebeurd is;

dat in strijd met wat geïntimeerde verder voorhoudt, uit de voorhanden zijnde gegevens en de behandeling ter openbare zitting blijkt dat appellant destijds handel dreef onder de benaming « Meublova », zoals in het exploit van rechtsingang gepreciseerd, en als zodanig ingeschreven was in het handelsregister onder nr. 6139 en niet onder nr. 6439, zoals bij verschrijving in het bestreden vonnis vermeld;

Ten gronde en wat de verjaring betreft.

Overwegende dat, waar geïntimeerde, eensdeels, niet betwist op 22 december 1961 bij appellant meubelen te hebben aangekocht voor 26.600 fr., meubelen die hem blijkens orderfiche van diezelfde datum op 2 februari 1962 geleverd werden, waar hij tevens erkent dat het saldo van dit bedrag, hetzij 8.600 fr., voorwerp van de vordering,

tot dusver niet betaald werd, en waar hij, anderdeels, tevergeefs opwerpt, doch niet bewijst, dat voormeld debet-saldo bij onderling akkoord in mindering werd gebracht op de hoofdsom van 26.600 fr., wegens het — door appellant stellig ontkende — feit dat zes stoelen, die tot de geleverde meubelen behoorden, gebreken vertoonden, wat door de ingeroepen brief van 7 december 1965 geenszins bewezen is, uit dit alles volgt dat het gevorderde saldo van 8.600 fr. verschuldigd is;

Overwegende dat, waar geïntimeerde de door art. 2272, lid 3, Burgerlijk Wetboek ingestelde korte verjaring (na verloop van één jaar) inroept, appellant hiertegen terecht art. 2274 lid 2, Burgerlijk Wetboek opwerpt, onder aanvoering dat geïntimeerde de niet-betaling van kwestieus saldo erkent, terwijl het bewijs van de kwijtschelding ervan, zoals hierboven gezegd, niet geleverd is, maar integendeel uit de overgelegde briefwisseling en documentatie blijkt:

1. dat de globale schuldvordering van 26.600 fr. schriftelijk werd vastgelegd op de orderfiche van 22 december 1961, en dat op 10 februari 1962 een voorschot van 18.000 frank werd gestort (zie zelfde orderfiche);

2. dat deze schuldvordering, inclusief het aangevochten saldo, betrekking heeft op een aankoop van meubelen waarvan sommige (tafel en zes stoelen) behoorden tot de likwidatie-voorraad die appellant in het vooruitzicht van de stopzetting van zijn handel in 1962, mits aanzienlijke korting van de hand heeft gedaan, korting die hier in de koop prijs verrekend was;

3. dat het uitblijven van schriftelijke ingebrekestelling wegens niet-betaling van het debet-saldo van 8.100 fr. (stoelen) + 500 fr. (taks), tot 28 april 1964, zijn verklaring vindt in de wederwaardigheden die de stopzetting en de likwidatie van de handel van appellant en diens overschakeling op een ander beroep hebben vergezeld (zie o.m. briefwisseling met de juridische raadgever waaruit blijkt dat in 1965 nog tal van achterstallige schulden moesten worden opgevorderd);

4. dat, behoudens de toespeling in de brief van appellant van 7 december 1965, geen spoor te vinden is van enige reclamatie wegens de thans aangeklaagde gebreken betreffende de zes stoelen, die beantwoorden aan de post 8.100 fr., voorwerp van meergemeld saldo (8.100 + 500 (taks) = 8.600 fr.; dat zelfs het protest dat zou blijken uit de aangehaalde brief, als gevolg op de tweede ingebrekestelling van 27 oktober 1965, meer dan drie en een half jaar na levering en anderhalf jaar na de ingebrekestelling van 28 april 1964 werd uitgebracht;

5. dat de tijd, die sinds 7 december 1965 voor de opvordering van deze saldo-schuld verloren ging, zijn verklaring vindt in de inertie van de juridische raadgever die met de likwidatie van de handel van appellant belast werd;

Overwegende dat uit wat voorafgaat naar eis van recht moet worden afgeleid dat de ontstentenis van schriftelijke reclamatie na de levering op 2 februari 1962 en van elk protest gedurende ruim anderhalf jaar na de eerste ingebrekestelling op 28 april 1964, met aangehecht rekeninguitreksel, duidelijk wijst op het bestaan van een stilzwijgende schuldbekentenis m.b.t. een « afgesloten rekening » in de bij artikel 2274, lid 2, bedoelde zin; dat krachtens deze ter zake toepasselijke uitzonderingsbepaling, de korte verjaringstermijn van artikel 2272, lid 3, zonder uitwerking blijft, doch plaats heeft gemaakt voor de dertigjarige verjaring;

*Om deze redenen,
Het Hof,*

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Ontvangt het hoger beroep ;
 Verklaart het gegrond ;
 Doet het bestreden vonnis te niet, in zover de vordering ongegrond werd verklaard en uit dien hoofde afgewezen ;
 Hervormende,
 Verklaart de vordering gegrond (.....)

NOOT. — Volgens De Page, VII, nr. 1350, heeft de stilzwijgende bekentenis niet tot gevolg, dat de korte verjaring in de dertigjarige omgezet wordt ; de stilzwijgende bekentenis geldt enkel als stuiting (dit veronderstelt natuurlijk dat de verjaring nog niet ingetreden is, want een verkregen verjaring kan niet meer gestuit worden ; zie Cass., 29 juni 1961, Pas., 1961, I, 1195).

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 11 april 1970.

Voorzitter : M. W. van Mallegheem.
 Raadsheren : M.M. G. Verhegge (verslaggever)
 A. Dujardin.
 Advocaat-generaal : M. E. Bonte.
 Advocaten : Mrs. Kempinaire en J. Demeester.

Vlees. — Diepgevroren vlees. — Begrip. — Verkoop. — Enkel in slagerswinkel.

Het diepvriezen van vlees is geen behandeling die voldoende is om de bewaring ervan zonder verdere behandeling te verzekeren. Zoals niet diepgevroren niet verduurzaamd vlees mag diepvriesvlees slechts verkocht worden in een slagerswinkel, opgericht, ingericht en geëxploiteerd volgens de desbetreffende wettelijke bepalingen.

Loosvelt e.a.

Overwegende dat het Openbaar Ministerie tijdig en in rechtsgeldige vorm hoger beroep heeft ingesteld ;

dat de feiten aan de beklaagden ten laste gelegd door het onderzoek en de behandeling van de zaak vóór de eerste rechter en vóór dit Hof, alsook door het strafrechtelijk opsporingsonderzoek bewezen zijn gebleken ;

Overwegende dat het diepvriezen van vlees geen behandeling is welke voldoende is om de bewaring ervan te verzekeren zonder verdere behandeling ;

dat het volstaat het diepgevroren vlees uit de diepvries te verwijderen, of dat de diepvriesbehandeling op enige andere wijze zou onderbroken worden opdat het rottingsproces zou inzetten ;

dat vlees dat door zouten, roken, drogen, koken op gepaste wijze werd behandeld, verduurzaamd is en in normale klimatorische omstandigheden gedurende maanden bewaart zonder behandeling ;

dat diepvriesvlees aldus vlees is zoals bepaald bij art. 1, 6° van de wet van 5.9.1952, d.i. vers, niet verduurzaamd vlees ;

dat het vlees dat door beide beklaagden werd verkocht vers vlees was ;

Overwegende dat diepvriesvlees, zoals niet diepgevroren niet verduurzaamd vlees, slechts mag worden verkocht in een beenhouwerij, in een slagerswinkel ;

Overwegende dat dergelijke inrichting, onder de 2e categorie valt van de gevaarlijke, ongezonde, hinderlijke inrichtingen bepaald bij het regentsbesluit van 11.2.1946, en het oprichten ervan onderworpen is aan een voorafgaande machtiging van het college van burgemeester en schepenen krachtens artikelen 1, en 2 van voormeld R.B. ;

Meer bepaald wat de eerste beklagde betreft :

Overwegende dat de eerste beklagde een beenhouwerij heeft opgericht zonder voorafgaande machtiging van het college van burgemeester en schepenen ; (A)
 dat dit misdrijf strafbaar is krachtens de wet van 5 mei 1888 ;

dat de eerste beklagde door de uitbating van een beenhouwerij, het beroep van beenhouwer heeft uitgeoefend ;

dat hijzelf, noch enige andere persoon in zijn dienst aan zijn beenhouwerij verbonden, in het bezit waren van een machtiging van de heer Minister van de Middenstand om het beroep van beenhouwer uit te oefenen ; (D)

dat deze inbreuk op de bepaling van art. 1 van het M.B. van 11.2.1948 strafbaar is gesteld en betoogd wordt door de bepalingen van de artikelen 3, 5, 9, § 1 van de besluitwet van 22.1.1945 ;

Overwegende dat de eerste beklagde vers vlees te koop aanbod in een lokaal dat niet beantwoordde aan de vereisten gesteld door art. 1 van het K.B. van 12.12.1955, o.m. zoals vastgesteld bij art. 1, d ;

dat deze inbreuk krachtens art. 12 van dit K.B. strafbaar is met de straffen voorzien bij art. 28, 1° van de wet van 5.9.1952 gewijzigd bij de wet van 15.4.1965 ; (C)

Overwegende dat het feit B eveneens als bewezen voorkomt : beklagde heeft vlees tot handelsdoeleinden bestemd, voorhanden gehouden, bewaard, te koop gesteld en aangeboden, zonder zich te schikken naar de bepalingen van de wet van 5.9.1952 gewijzigd door de wet van 15.4.1965, en van de besluiten ter uitvoering van deze wet genomen, o.m. het K.B. hogervermeld van 12.12.1955 ;

.....

NOOT. — Zie ook Hof Gent, 21 februari 1971, R.W., 1971-72, 1545. De motivering steunt hier op andere gronden, die voor alle diepvriesprodukten gelden. Ondanks het ministerieel besluit van 13 oktober 1964 tot « opklaring van de verwarde toestand », schijnt er nog heel wat misverstand te bestaan omtrent de toepassing van het K.B. van 12 december 1955.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 12 juni 1970.

Voorzitter : M. Ch. Moerenhout.
 Raadsheren : M.M. G. Verhegge
 en A. Dujardin (verslaggever).
 Advocaat-generaal : M. E. Bonte.

Vlees. — Vervoer. — Toepasselijkheid van hygiënische voorwaarden.

De termen van artikel 10 van het Koninklijk besluit van 14 juli 1960 wijzen er duidelijk op dat de wetgever aan de in dit artikel gestelde verplichtingen en vereisten, een algemene draagwijdte heeft gegeven, verband houdende met de behandeling van het vlees in het kader van de reglementering en de controle van de vleeshandel, zulks in het belang van de openbare gezondheid, zoals bedoeld bij artikel 13 van de wet van 5 september 1951. Vanzelfsprekend zijn deze vereisten van hygiënische aard niet louter toepasselijk ter gelegenheid van het vervoer van het vlees langs de weg, doch strekken zij zich uit over heel de cyclus van de vleeshandelsbedrijvigheid.

Massart.

Overwegende dat de beklaagde en het Openbaar Ministerie tijdig en in rechtsgeldige vorm hoger beroep hebben ingesteld ;

Overwegende dat het feit ten laste gelegd van beklaagde bewezen is gebleven, zoals vóór de eerste rechter ;

Overwegende inderdaad dat, volgens de vaststelling van de verbalisanten, beklaagde, op de koer van het slachthuis te Gent, een stuk vlees op zijn schouder nam, het wegdroeg naar een bestelvoertuig, waardoor tijdens het transport dit vlees met zijn hoofdhaar in aanraking kwam ;

dat bij het versjouwen van het vlees, het hoofd en de hals van beklaagde niet bedekt was met een zuivere linnenkap ;

Overwegende dat, in weerwil van de bewering van beklaagde, de termen zelf van art. 10 van het K.B. van 14 juli 1960 er duidelijk op wijzen dat de wetgever, aan de verplichtingen en vereisten gesteld in dit artikel, een algemene draagwijdte heeft gegeven, verband houdende met de behandeling van het vlees, in het kader van de reglementering en de controle van de vleeshandel, zulks in het belang van de openbare gezondheid, zoals beoogd en bedoeld in artikel 13 van de wet van 5 september 1952 ;

dat vanzelfsprekend deze vereisten van hygiënische aard niet louter toepasselijk zijn ter gelegenheid van het vervoer van het vlees langs de weg, doch zich uitstrekken over gans de cyclus van de vleeshandelsbedrijvigheid ;

Overwegende dat er termen zijn om aan beklaagde de gunst te verlenen van gewoon uitstel van de tenuitvoerlegging van de opgelegde geldboete ;

.....

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 12 juni 1970.

Wvd. Voorzitter : M. Ch. Moerenhout.
Raadsheren : M.M. G. Verhegge
en A. Dujardin (verslaggever).
Advocaat-generaal : M. E. Bonte.

Vlees. — Vervoer. — Stilstaand voertuig.

Het feit dat het voertuig van verdachte zich in stilstand bevond op de openbare weg brengt niet mee dat de voorschriften van het K.B. van 14 juli 1960 niet toepasselijk zijn. Daar de wetgever beoogd heeft maatregelen te treffen in het belang van de openbare gezondheid, is het evident dat de controle op de opgelegde verplichtingen of op de gestelde voorwaarden en de eventuele vaststellingen van overtredingen zich uitstrekken tot het vervoermiddel zelf, bestemd voor het vervoer van het vlees, ongeacht het feit of het vervoermiddel zich al dan niet in beweging bevindt of bevonden heeft op de openbare weg.

De Vos.

Overwegende dat de beklaagde en het Openbaar Ministerie tijdig en in rechtsgeldige vorm hoger beroep hebben ingesteld ;

Overwegende dat het feit ten laste gelegd van beklaagde bewezen is gebleven, zoals vóór de eerste rechter ;

Overwegende inderdaad dat, volgens de vaststelling van de verbalisanten, de geville koestaart zich bevond in de bagagekoffer van het voertuig van beklaagde, op een gewoon stuk toile, dat niet beantwoordde aan de vereisten gesteld door art 12, a, 2, van het K.B. van 14 juli 1960 ;

Overwegende dat het feit dat het voertuig van beklaagde zich in stilstand bevond op de openbare weg (Lousberg-

kaai te Gent) geenszins van aard is opdat de voorschriften van voormeld K.B. ter zake niet zouden toepasselijk zijn ;

dat weliswaar de hoofding van het K.B. van 14 juli 1960 het in algemene termen heeft over het vervoer langs de weg van voor menselijk verbruik geschikt vers, bereid of verduurzaamd vlees, vet of slachtafval, wat nochtans vanzelfsprekend impliceert dat de niet-naleving van de voorschriften opgelegd in bewust K.B. strafbaar zal zijn, van zodra zij vastgesteld wordt in- of aan enig voertuig, onverschillig of het vervoer reeds aan gang was, of nog een aanvang moest nemen ;

dat immers, waar de wetgever precies beoogd heeft maatregelen te treffen in het belang van de openbare gezondheid (art. 13 van de wet van 5.9.1952 o.m. op de vleeshandel), het evident is dat de controle van de opgelegde verplichtingen of van de gestelde voorwaarden, en de gebeurlijke overtredingen, zich uitstrekken tot het vervoermiddel zelf, bestemd voor het vervoer van het vlees, onafgezien van het feit of het vervoermiddel zich al dan niet in beweging bevindt, of bevonden heeft op de weg ;

Overwegende dat er termen zijn om aan beklaagde de gunst te verlenen van het gewoon uitstel voor de tenuitvoerlegging van de uitgesproken rechtmatige geldboete ;

.....

ARBEIDSHOF TE GENT

Afdeling Gent. — 1e Kamer. — 18 januari 1973.

Voorzitter : M. Lefèvre.

Raadsheren in sociale zeken: M.M. Schepens en Verdonck.

Eerste Advocaat-generaal : M. V. Vandermeersch.

Advocaat: Mr. Van de Putte. — Gevolmachtigde: M. Cornelis

Deskundige aangesteld in eerste aanleg. — Wraking. — Onbevoegdheid van de rechter in hoger beroep.

De rechter in hoger beroep is niet bevoegd om, in geval van hoger beroep tegen het vonnis waarbij een deskundigenonderzoek werd bevolen, voor het eerst kennis te nemen van een vordering tot wraking van een deskundige aangesteld door de eerste rechter.

La Belgique Industrielle t./ D'Hondt Ch.

Advies van het Openbaar Ministerie.

1. Ingesteld rechtsmiddel.

Hoger beroep werd ingesteld bij gemotiveerd verzoekschrift neergelegd ter griffie van het Arbeidshof te Gent op 7 maart 1972. Het is gericht tegen een tussenvonnis gewezen door de Arbeidsrechtbank te Gent, gewezen op tegenspraak op 14 februari 1972.

Er zijn geen opmerkingen te maken nopens de termijn gedurende dewelke het rechtsmiddel werd aangewend, noch nopens de vorm en de inhoud ervan zoals bedoeld bij artikelen 1056, 1057 en 1063 van het Gerechtelijk Wetboek.

2. Feiten die aanleiding gaven tot de vordering.

Verweerder in hoger beroep D'Hondt Charles werd het slachtoffer van een arbeidsongeval op 5 augustus 1969. Hij beweert dat hij uit dit ongeval een blijvende invaliditeit heeft overgehouden van 5%, dat de consolidatiedatum op 16 februari 1970 dient te worden vastgesteld, dat

het basisloon 129.169 fr. is, en dat hij ook recht heeft op een vergoeding voor een steunzool en de vernieuwing ervan.

3. Oorspronkelijke vordering.

Bij dagvaarding d.d. 4 februari 1972 heeft huidige geïntimeerde, de tegenpartij, zijnde de wetsverzekeraar van zijn werkgever in diens rechten gesubrogeerd, gedagvaard ten einde te horen zeggen « dat in het homologatie-akkoord ter regeling van de blijvende arbeidsongeschiktheid van 5% ingaande op 16 februari 1970 op een basisloon van 129.169 fr. eveneens de vernieuwing en het onderhoud van de aan verzoeker afgeleverde steunzool moet worden voorzien ».

Beide partijen hebben in eerste aanleg hun akkoord betuigd met de aanstelling van een deskundige ten einde na te gaan in hoeverre het dragen van de aan verzoeker afgeleverde steunzool nodig is.

4. Beslissing van de eerste rechter.

Bij het bestreden tussenvonnissen d.d. 14 februari 1972 heeft de Arbeidsrechtbank te Gent dokter J.L. M..., als deskundige aangesteld met als opdracht de rechtbank van advies te dienen nopens volgende punten: is het voor eiser al dan niet onontbeerlijk over een steunzool te beschikken voor het uitoefenen van zijn beroep van havenarbeider en eventueel van andere beroepen.

5. Grieven.

Door appellante wordt het principe van de aanstelling van een deskundige niet aangevochten.

Zij verwijt aan de eerste rechter in de persoon van dokter J.L. M... een deskundige te hebben aangesteld die als geneesheer de gewoonte heeft op te treden voor een syndicaat dat normaliter de belangen van de slachtoffers van werkongevallen behartigt, en aldus zeer regelmatig uitsluitend als tegenpartij van eiseres in hoger beroep fungeert; dat het niet past als deskundige een geneesheer aan te stellen die gewoonlijk optreedt voor de syndikaten of de verzekeringsmaatschappijen; dat artikel 828 van het Gerechtelijk Wetboek bij analogie kan worden ingeroepen, zomede artikel 966 van het Gerechtelijk Wetboek; dat men kan vooropstellen dat soms de experts enig persoonlijk belang kunnen hebben hun standpunt dat zij soms in soortgelijke gevallen verdedigen als geneesheer van een der partijen te horen bevestigen: dat het derhalve geboden is een andere geneesheer-expert aan te stellen met dezelfde opdracht.

6. Verweer van de geïntimeerde.

De geïntimeerde werpt de niet-ontvankelijkheid op van het hoger beroep, om reden dat het niet gericht is tegen het feit van de aanstelling van een deskundige maar tegen de persoon van de deskundige; dat de grieven in werkelijkheid een vordering tot *wraking* van de deskundige uitmaken, zodat het middel bij toepassing van artikel 970 van het Gerechtelijk Wetboek moest voorgedragen worden met een verzoekschrift aan de rechter die de deskundige heeft aangesteld; dat gezien dit niet werd gedaan het hoger beroep niet toelaatbaar zou zijn bij toepassing van artikel 862, 5° van het Gerechtelijk Wetboek.

Ondergeschikt vordert de geïntimeerde de bevestiging van het bestreden vonnis omdat er geen redenen tot wraking zijn.

7. Bespreking.

Het is onbetwistbaar dat de grieven van appellante niets anders inhouden dan een vordering tot wraking

van de door de eerste rechter aangestelde deskundige en zijn vervanging door een andere deskundige.

De eerste vraag die gesteld wordt is te weten of dergelijke vraag noodzakelijk en uitsluitend het voorwerp moet uitmaken van de vordering en de procedure voorzien bij artikelen 966 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek.

Men kan voorhouden dat het artikel 1050 van het Gerechtelijk Wetboek, bepaalt dat in alle zaken hoger beroep kan worden ingesteld zodra het vonnis is uitgesproken, *zelfs al is dit een beslissing vooraleer recht te doen*.

Wanneer deze regel zonder betwisting toepassing vindt waar de aangevochten beslissing van de eerste rechter een geschilpunt betreft waaromtrent hij zelf een definitief standpunt inneemt en zijn eigen beslissing niet meer kan wijzigen, dient de vraag gesteld of deze regel eveneens van toepassing is wanneer het geschilpunt een beslissing betreft waarvoor de wet zelf een bijzondere procedure voorziet die aan de partijen toelaat aan de rechter te vragen zijn eigen beslissing aan te vullen, te wijzigen of toe te lichten, en bijzondere termijnen stelt die afwijken van de gewone beroepstermijnen.

Voor de inwerkingtreding van het Gerechtelijk Wetboek was de bijzondere procedure tot wraking van deskundigen geregeld bij artikelen 308 tot 314 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging. In zake arbeidsongevallen bepaalde het artikel 24 van de bij koninklijk besluit van 28 september 1931 geordende wetten op de arbeidsongevallen dat « als deskundige kan worden gewraakt de geneesheer die de gekwetste heeft verzorgd of verbonden is aan de onderneming of aan de verzekeringsinstelling die deze dekt ». Gezien deze wetten geen bijzondere wrakingsprocedure voorzagen moesten de regelen van het gewoonrecht, d.w.z. van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging worden gevolgd (Delaruière et Namèche, nr. 468, blz. 502, en J.P. de Leuze in Bull. Ass. 29.6.1953, blz. 721).

Thans wordt de procedure tot wraking van deskundigen geregeld bij artikelen 966 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek.

Deze procedure wijkt niet merkkelijk af van de vroeger voorziene rechtspleging, en de rechtvaardiging ervan is ongetwijfeld dezelfde gebleven, maar men heeft bij het ontwerpen van het Gerechtelijk Wetboek de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid de termijn vereist voor het deskundigenonderzoek zo kort mogelijk te maken en de rechtspleging te versoepelen. (Van Reepinghen. — Verslag. — Commentaar van artikelen 962 tot 991; Verslag De Baeck. — Parl. Besch. Senaat, nr. 170 van 9 maart 1965. — Commentaar van artikelen 828-847; Verslag Hermans, parl. Besch. Kamer, nr. 59/49 van 1 juni 1967, commentaar van artikel 833 en 970).

Het artikel 309 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging (gewijzigd bij het koninklijk besluit van 30 maart 1936) stelde dat de vordering tot wraking van een deskundige binnen de *drie dagen* moest gevorderd worden. Na het verstrijken van deze termijn was de wraking niet meer ontvankelijk (Beltjens - Code de procédure civile, I, art. 309, nr. 1) en de wrakingsmiddelen die niet in eerste aanleg waren aangevoerd, mochten niet voor de eerste maal in hoger beroep worden voorgedragen (Beltjens — op. cit., nr. 14 met verwijzing). Het artikel 311 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging bepaalde dat de wraking op sommiere wijze door de rechter zou worden berecht. Bovendien bepaalde artikel 312 dat het vonnis dat over de wraking uitspraak doet, steeds uitvoerbaar is niettegenstaande hoger beroep.

Deze bepalingen wijzen op een uitgesproken en duidelijke wil van de wetgever, de vertraging die zou kunnen voortvloeien uit een wrakingsmiddel tot een minimum te herleiden.

Het Gerechtelijk Wetboek, dat bij de hervorming van de rechtspleging ondermeer tot doel had een vlotte en snelle berechting van de geschillen te bevorderen, heeft daar niets aan gewijzigd.

Toelaten dat de wraking van de deskundige gevorderd wordt door het instellen van hoger beroep zou deze duidelijke wil miskennen.

Er is evenwel veel meer.

De vordering tot wraking van een deskundige is een incidentele vordering die, naar de termen zelf van het artikel 970 aan het Gerechtelijk Wetboek moet voorgedragen worden *aan de rechter die de deskundige heeft aangewezen*.

Deze *bevoegdheidsaanwijzing* maakt het onmogelijk de *vordering tot wraking* voor het eerst aanhangig te maken voor een andere rechter, al is deze de rechter die normaliter kennis neemt van het hoger beroep tegen beslissingen van de rechter die de deskundige aanstelt. Het gaat om een regel van *volstreckte bevoegdheid* (compétence d'attribution) die niet kan uitgebreid worden. De rechter in hoger beroep kan derhalve niet voor het eerst kennisnemen van een vordering die voor de rechter van eerste aanleg moet worden ingesteld.

Advies.

Zowel de regelen betreffende de bevoegdheid *ratione materiae*, als de wil van de wetgever betreffende de specifieke rechtspleging tot wraking, verzetten zich tegen het feit dat een vordering tot wraking van een deskundige aangesteld door een rechter die in eerste aanleg kennisneemt van de vordering, rechtstreeks ingesteld wordt voor de rechter in hoger beroep.

Terzake is het hoger beroep niet toelaatbaar.

V. Vandermeersch

Eerste Advocaat-generaal

Arrest.

Gelet op het advies van het Openbaar Ministerie dat op de terechtzitting van 21 december 1972 schriftelijk werd gegeven door eerste Advocaat-generaal Vincent Vandermeersch;

Overwegende dat geïntimeerde op 5 augustus 1969 het slachtoffer is geweest van een arbeidsongeval in dienst van de naamloze vennootschap De Stukwerkers - Havenbedrijf, verzekerde van appellante, waarbij hij een fractuur opliep van de linker malleolus fibularis;

Overwegende dat de voor de arbeidsrechtbank door geïntimeerde ingestelde rechtsovereenkomst ertoe strekt boven de vergoeding waarop hij recht heeft uit hoofde van de door hem ingevolge het bedoeld ongeval opgelopen blijvende arbeidsongeschiktheid een bijkomende vergoeding te bekomen die overeenstemt met de waarschijnlijkste kosten van vernieuwing en reparatie van de steunzool die hem door de raadgevende geneesheer van appellante werd voorgeschreven;

Overwegende dat, nu appellante weigert aan geïntimeerde de gezegde bijkomende vergoeding te betalen om reden dat volgens haar raadgevende geneesheer de vernieuwing van dit orthopedisch toestel zich in het onderworpen geval niet opdringt, de eerst erechter, alvorens ten gronde uitspraak te doen, een deskundige heeft aangesteld met opdracht hem nopens dit geschil van advies te dienen;

Overwegende dat appellante de noodwendigheid van het bedoeld deskundig onderzoek niet betwist;

Dat haar hoger beroep er enkel toe strekt de door de eerste rechter aangestelde deskundige te zien vervangen, daar deze geneesheer, met name Dr. J. L. M., naar zij beweert: «de gewoonte heeft op te treden voor een syndicaat dat normaliter de belangen van slachtoffers

van arbeidsongevallen behartigt, en aldus zeer regelmatig voor de rechtbanken uitsluitend als haar tegenpartij fungeert»;

Overwegende dat zij in dit verband de artikelen 966 en 828, 1°, 8° en 11° van het Gerechtelijk Wetboek inroept;

Overwegende dat blijkt uit de formulering van haar grieven in haar verzoekschrift tot hoger beroep en in de door haar voor het Hof genomen conclusie dat de middelen die door haar in hoger beroep worden aangevoerd de «middelen van wraking» van de deskundige zijn waarvan gewag in artikel 970 van het Gerechtelijk Wetboek;

Overwegende dat door de evenvermelde wetsbeschikking wordt bepaald dat de partij die deze middelen wil aanvoeren «ze moet voordragen in een verzoekschrift aan de rechter die de deskundige heeft aangewezen»;

Overwegende dat de rechter die in het onderworpen geval Dr. J.L. M. heeft aangewezen de arbeidsrechtbank te Gent, afdeling Gent, eerste Kamer, is;

Dat, onder die voorwaarden, het Hof in de huidige stand van het geding niet bevoegd is om kennis te nemen van de bedoelde middelen;

Overwegende dat geïntimeerde op die grond, ten principale, de niet ontvankelijkheid van het onderhavig hoger beroep opwerpt, wijl appellante verklaart zich op dit stuk naar de wijsheid van het Hof te gedragen;

Op die gronden,

Het Arbeidshof,

Recht doende op tegenspraak;

Gelet op de beschikkingen van de wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken, en inzonderheid op het artikel 24 van deze wet;

Alle andere en strijdige conclusies van de hand wijzend;

Verklaart voor recht dat het Hof in de huidige stand van het geding niet bevoegd is om kennis te nemen van de opgeworpen middelen tot wraking;

Verwijst de zaak naar de Arbeidsrechtbank te Gent, afdeling Gent, om te handelen als naar recht;

Veroordeelt appellante in de kosten van deze aanleg, dewelke aan haar zijde op de som van 2.200 fr. worden begroot.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Kort geding. — 10 januari 1973.

Voorzitter: M. C. Van Camp.

Advocaten: Mrs. F. Hoefnagels en A. Hernould.

Kort geding. — Bevoegdheid. — Stedebouw en ruimtelijke ordening. — Bevel van de burgemeester tot staking van het werk. — Feitelijkeheid.

Het beginsel van de scheiding der machten verzet er zich tegen, dat de voorzitter in kort geding de gegrondheid tekortkomingen onderzoekt, maar hij kan nagaan of de overheid de vormvoorschriften naleeft, en haar of de overheid de vormvoorschriften naleeft, en haar eventueel verbieden buiten haar bevoegdheid te treden en feitelijkeheden te plegen.

Wanneer de gemeente niet binnen de bij art. 54, §1 Wet Stedebouw bepaalde termijn kennis gegeven heeft van haar beslissing tot verlenging of weigering van een bouwvergunning en de gemachtigde ambtenaar de vergunning heeft toegestaan, pleegt de gemeente een feitelijkeheid door te weigeren overeenkomstig art. 47 de plaatsing van de gebouwen aan te geven; het door de

burgemeester gegeven bevel tot staking van het werk zonder dat de voorschriften van art. 68 nageleefd werden, is ook een feitelijkheid.

De voorzitter in kort geding is echter niet bevoegd om de gemeente te bevelen de plaatsing van de nieuwe gebouwen aan te geven.

Hij is wel bevoegd om, op vordering van de gemeente, te bevelen dat het werk geschorst wordt totdat de Raad van State zal uitspraak gedaan hebben over het verzoek van de gemeente tot vernietiging van de door de gemachtigde ambtenaar toegestane vergunning.

Stoop en N.V. Borsbeek Uitbreiding t./ Gemeente Borsbeek.

Overwegende dat de eis ertoe strekt te horen zeggen in hoofdde dat het bevel tot schorsing van de verdere uitvoering der werken met het oog op de constructie van een gebouw op de hoek van de Wenigerstraat en de Verbindingslaan te Borsbeek, bij aangetekend schrijven dd. 18 december 1972 van de Heer Burgemeester der Gemeente Borsbeek, een feitelijkheid is en als niet bestaande moet aangezien worden. Dat de eis in ondergeschikte orde beoogt dat het schorsingsbevel van 18 december 1972 nietig en onbestaande minstens ongegrond bij gebrek aan overtreding van de bouwvergunning zou geoordeeld worden en dienvolgens dit schorsingsbesluit te horen opheffen. In beide gevallen met aanstelling van een deskundige die zal gelast zijn op kosten van de gemeente de bouwlijn aan te duiden;

Overwegende dat verwerende partij een tegenvordering instelt strekkende tot het bevelen van de schorsing der ondernomen werken, voor zoveel Wij van mening zouden zijn dat de schorsing onregelmatig werd uitgesproken;

Feitelijke gegevens:

Overwegende dat verwerende partij op 6 januari 1968 een verkavelingsvergunning toestond betreffende het gebied binnen hetwelk de percelen liggen waarvoor de besproken bouwvergunning werd verleend. Dat deze vergunning een reeks voorschriften inhield onder andere betreffende bouwhoogte, voorafgaandelijk voltooiën van de uitrusting van de straten en rechte trekken van de « Koude Beek ».

Overwegende dat tweede eisende partij in 1969 een terrein van circa 3 ha. aankocht te Borsbeek dat gedeeltelijk de gronden omvat waarvoor deze verkavelingsvergunning werd afgeleverd.

Overwegende dat tweede eisende partij blijkbaar reeds in 1969 contact nam met verwerende partij vermits ze een formeel attest voorbrengt van de toenmalige burgemeester, die bevestigt dat tweede eisende partij een woningproject ter goedkeuring heeft voorgesteld te Brussel met een andere inplanting dan in de verkavelingsvergunning, en dat er van de zijde van het Gemeentebestuur geen afkeuring bestaat op het ingediende plan doch dat hierover het advies van de hogere overheden wordt afgewacht.

Overwegende dat tweede eisende partij dientengevolge op 23 januari 1970 een bouwvraag indiende met afwijkende voorwaarden betreffende vijf appartementsblokken. Dat verwerende partij naliet binnen de bij artikel 54 der wet van 23 maart 1962 gewijzigd door de wetten van 22 april 1970 en 22 december 1970, voorziene termijn van 75 dagen kennis te geven van hare beslissing tot verlening of weigering. Dat aldus tweede eisende partij in uitvoering van het tweede lid paragraaf 1 van gezegd artikel 54 op 20 januari 1972 de gemachtigde ambtenaar bij ter post aangetekende brief verzocht over zijn vergunningsaanvraag te beschikken;

Overwegende dat volledigheidshalve vermeld zij dat uit een afschrift van een brief van 2 december 1971 voorge-

bracht door tweede eisende partij zelf, blijkt dat ze op dit ogenblik reeds op de hoogte was van de weigering van aflevering der bouwvergunning vermits ze haar verzoek tot herziening herhaalt en aanbiedt aan de vraag tot borgstelling voor de wegeniswerken te voldoen;

Overwegende dat de gemachtigde ambtenaar op 4 februari 1972 de vergunning toestond tot het oprichten van vijf appartementsgebouwen op het perceel te Borsbeek, Fr. Beirenslaan en Wenigerstraat mits rekening te houden van de bijzondere voorwaarden opgelegd door het Bestuur der Wegen in zijn advies van 17 maart 1970;

Overwegende dat verwerende partij op 24 februari 1972, tweede eisende partij ter kennis brengt dat ze op de hoogte is van de afgeleverde bouwvergunning. Dat ze oordeelt dat deze handelwijze « in strijd is met de wet », en een rechtsvordering zal instellen bij de Raad van State tot vernietiging van de bouwvergunning. Dat dit verzoekschrift bij de Raad van State werd ingediend op 17 maart 1972 op grond van een reeks bezwaren verdeeld in vijf hoofdingen;

Overwegende dat de gemachtigde ambtenaar op 17 maart 1972 tweede eisende partij er op attent maakt dat ingeval de beslissing door het College van Burgemeester en Schepenen te Borsbeek wordt aangevochten en aanhangig gemaakt bij de Raad van State, ze dient uit te maken voor zich zelf of ze wacht met de uitvoering van het ontwerp of niet.

Overwegende dat tweede eisende partij bij aangetekend schrijven van 3 oktober 1972 aan de gemachtigde ambtenaar en het schepencollege de aanvang van de bouwwerken ter kennis brengt;

Overwegende dat eerste eisende partij op 27 november 1972 bij aangetekend schrijven aan verwerende partij gewag maakt van een gesprek met de gemeentesecretaris in verband met de aanvang der werken en de vraag de bouwlijn aan te duiden;

Overwegende dat de Burgemeester en de Secretaris op 4 december 1972 antwoorden dat alleen het Schepencollege bevoegd is om de bouwlijn aan te geven. Dat eerste eisende partij hierop op 5 december 1972 bij aangetekend schrijven om dringende bepaling van de bouwlijn verzoekt.

Overwegende dat verwerende partij op 11 december 1972 bij eenparigheid van stemmen heeft beslist de toepassing van artikel 47 te weigeren, t.z. de plaatsing der nieuwe gebouwen niet aan te geven tot de Raad van State zich over het verzoekschrift tot vernietiging heeft uitgesproken en de bouwwerken te doen schorsen bij toepassing van artikel 68 om reden van:

1° het aanvangen der werken zonder zich te storen aan artikel 47 en

2° het niet in bewaring geven aan de gemeenteontvanger van de waarborg van 4 fr. per m³.

Overwegende dat bij proces-verbaal van 15 december 1972 nummer 1.901 de Politiecommissaris van Borsbeek vaststelde dat eisende partijen reeds graafwerken hadden uitgevoerd doch nog geen metselwerken en dat ze drie publiciteitsborden hadden geplaatst voor aankoop van appartements of bouwgrond. Dat de Politiecommissaris vaststelt dat het om een « zuiver administratieve aangelegenheid gaat ».

Overwegende dat de burgemeester op 18 december 1972 de verdere uitvoering der werken schorste en deze beslissing ter kennis bracht van eisende partijen en de gemachtigde ambtenaar bij aangetekend schrijven. Dat deze beslissing enkel gesteund is op het niet aangeven van de plaatsing der gebouwen volgens artikel 47 der wet en dat desniettemin de bouwwerken reeds werden aangevangen door het uitvoeren van graafwerken.

Bevoegdheid:

Overwegende dat sinds de wet van 22 december 1970 die artikel 68 der wet van 29 maart 1962 heeft gewijzigd

geen twijfel kan bestaan nopens Onze bevoegdheid, volgens de procedure in kort geding en de juridische grenzen van deze bevoegdheid omschreven door boek II titel VI van het Gerechtelijk Wetboek, zijnde de artikelen 1035 tot en met 1041, namelijk te oordelen over de opportuniteit van het behoud of de opheffing van de schorsing der werken op voorwaarde dat Onze beslissing geen nadeel zal toebrengen aan de grond der zaak.

Overwegende dat zulks strookt met de geest der wet die een *preventieve maatregel* heeft willen uitwerken onder de objectieve controle van de Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg, zonder dat vereist is dat daden van vervolging zouden gesteld zijn.

Overwegende dat volgens een gevestigde rechtspraak het beginsel van de scheiding der machten er zich tegen verzet dat de Voorzitter in kort geding de gegrondheid van de tegen de administratieve overheden aangevoerde tekortkomingen zou onderzoeken doch zich slechts zou bemoeien met het nazicht der vormvoorschriften door de administratieve overheden en hen alsdan verbod te doen buiten hun bevoegdheden te treden en feitelijkheden te begaan (kort geding Brussel 5 november 1902 - Pas. 1903, III, 24);

Overwegende anderzijds dat hogervermelde wettekst bevoegdheid verleent in kort geding te beschikken over het voortzetten of he staken der werken

Hoofdeis :

Overwegende dat een openbaar bestuur de eerste die naar hoeft te zijn van de wet, heldere rechtszekerheid moet laten heersen en aldus hare rechten dient uit te oefenen volgens de wel bepaalde formaliteiten die een waarborg zijn voor deze rechtszekerheid.

Overwegende dat in stede van zulks te doen, de toenmalige burgemeester tweede eisende partij aanvankelijk verzekert dat het Gemeentebestuur niet afkerig staat tegenover het afwijkend plan. Dat verwerende partij vervolgens naliet gedurende ruim twee jaar enige beslissing te treffen nopens de ingediende bouw aanvraag zodat tweede eisende partij eenvoudig gebruik maakte van haar recht een bouwvergunning te vragen aan de gemachtigde ambtenaar.

Overwegende dat verwerende partij naliet de voorschriften van artikel 68 te volgen. Dat ter plaatse geen bevel werd gegeven de werken te staken. Dat het opgestelde proces-verbaal zelfs verzachtend spreekt van een « zuiver administratieve aangelegenheid » zodat de Politiecommissaris zich onthoudt van verder onderzoek en de bevelen van de Heer Procureur des Konings afwacht. Dat er geen bekrachtigingsbevel is geweest en het proces-verbaal van vaststelling niet samen met de bekrachtigingsbeslissing bij ter post aangetekende zending met bericht van ontvangst werd verzonden.

Overwegende uiteindelijk dat het bericht van de Heer Burgemeester het bevel tot schorsing steunt op artikel 47 t.t.z. het niet aangeven van de plaatsing der gebouwen, dan wanneer eisende partijen uitdrukkelijk verzocht hadden om de normale aanduiding der bouwlijn.

Overwegende derhalve dat door deze weigering verwerende partij zelf een feitelijkheid pleegt om eisende partijen in de onmogelijkheid te stellen van hun bouwvergunning gebruik te maken.

Overwegende derhalve dat het aangetekend schrijven van 18 december 1972 van de Heer Burgemeester der Gemeente Borsbeek een feitelijkheid uitmaakt die niet als rechtsgeldige schorsing kan gelden.

Overwegende dat voor het overige zoals hoger gezien Wij niet bevoegd zijn om in kort geding een openbaar bestuur bevelen te geven deze bouwlijn aan te geven en daartoe een deskundige aan te stellen ;

Tegeneis :

Overwegende dat verwerende partijen op tegenvordering ten onrechte Onze bevoegdheid betwisten. Dat Wij ingevolge artikel 584, eerste lid Gerechtelijk Wetboek, over de volheid van rechtsmacht beschikken, behalve in deze zaken die de wet aan de rechterlijke macht onttrekt, op voorwaarde dat de zaak spoedeisend is en de gevraagde beslissing van voorlopige aard is. (Fettweiss II, n° 467) ;

Overwegende dat moeilijk kan betwist worden dat de zaak spoedeisend is gezien de ondernomen werken die partijen en eventuele kopers voor een voldoende tijd zouden plaatsen.

Overwegende dat verwerende partijen op tegenvordering ten onrechte menen dat het nieuwe artikel 68 deze materie aan de rechterlijke macht zou onttrokken hebben. Dat immers het nieuwe artikel 68 een uitbreiding is van de bevoegdheid van de Rechter in kort geding en geenszins een beknotting ;

Overwegende inderdaad dat artikel 68 in fine uitdrukkelijk onderscheid maakt tussen het bevel tot staking, de bekrachtigingsbeslissing, of de *beschikking van de voorzitter tot staking* der werken.

Overwegende dat deze bevoegdheid niet raakt aan de administratieve bevoegdheid doch slechts uitgeoefend wordt tegenover een particulier die handelt ingevolge een louter privaatrecht tot het oprichten van gebouwen dat hem toegekend wordt door een administratieve beslissing die aangevochten wordt.

Overwegende dat ingeval deze administratieve toelating zou vernietigd worden een reeks van particuliere en openbare belangen ernstig zouden geschaad worden.

Overwegende dat op heden in kort geding de ernst van de door eisende partij op tegenvordering aangevoerde bezwaren in haar verhaal bij de Raad van State niet kan of mag onderzocht worden, ondergeschikt omwille van de administratieve ondoorzichtigheid van de materie en de verwikkelingen tussen partijen waarover zij Ons geen inlichtingen verstrekken.

Overwegende dat Wij slechts kunnen vaststellen dat verwerende partijen op tegenvordering hunnerzijds, nadat ze de bouwvergunning hadden bekomen op 4 februari 1972 en het verhaal ingesteld was bij de Raad van State van 17 maart 1972 tot oktober wachtten om de aanvang der bouwwerken ter kennis te brengen van de gemachtigde ambtenaar en het schepencollege. Dat de werken waarschijnlijk werden aangevat om binnen de termijn van één jaar te blijven zoals voorzien in artikel 52 ;

Overwegende dat de Raad van State sedert 17 maart 1972 gevat is door het verhaal en het aldus redelijk mogelijk is met vereiste spoed een uiteindelijke beslissing te bekomen die rechtszekerheid zal geven aan alle partijen ;

Overwegende derhalve dat het wijselijk voorkomt de ondernomen werken te schorsen totdat de Raad van State uitspraak zal gedaan hebben.

Overwegende evenwel dat volledigheidshalve de aandacht gevestigd wordt op het feit dat eisende partij op tegenvordering, de Gemeente Borsbeek, de feitelijke oorzaak is van de schorsing der werken vermits zij weigert de bouwlijn aan te duiden zodat zij het ernstig risico loopt tot schadevergoeding te worden aangesproken door oorspronkelijk eisende partijen indien de Raad van State de bouwvergunning moest geldig verklaren (zie Burg. Kortrijk, 26 februari 1970, R.W. 31, december 1972, blz. 866) ;

Om deze redenen,

Gelet op artikel 68 der wet van 26 maart 1962 gewijzigd bij de wetten van 22 april 1970 en 22 december 1970 ;

Gelet op de hoogdringendheid ;

Verklaren ons bevoegd voor de eis en de tegeneis be-

halve voor wat de aanstelling van een deskundige betreft om de bouwlijn aan te duiden ;

Rechtdoende op de hoofdeis :

Verklaren deze ontvankelijk en gegrond en zeggen voor recht dat het aangetekend schrijven van de Heer Burgemeester der Gemeente Borsbeek van 18 december 1972 een feitelijkheid uitmaakt die niet als rechtsgeldige schorsing kan gelden ;

Verlenen eisende partijen op hoofdeis alle voorbehoud voor het vorderen van schadevergoeding ;

Wijzen eisende partijen af van het overige ;

Rechtdoende op de tegeneis :

Schorsen de uitvoering der werken ondernomen door verwerende partijen op tegenvordering aan het complex van de Wenigerstraat en Verbindingsbaan te Borsbeek in uitvoering van de Bouwvergunning nr. 92.463/A dd. 4 februari 1972 totdat de Raad van State uitspraak zal gedaan hebben op het verzoekschrift tot vernietiging van de bouwvergunning ingediend door eisende partij op tegenvordering op 17 maart 1972.

Houden de kosten aan.

NOOT.— Zie nog betreffende de bevoegdheid van de voorzitter in kort geding inzake stedenbouw Rb. Turnhout, 10 juni 1971, *R.W.*, 1971-72, 199.

ARBEIDSRECHTBANK TE ANTWERPEN

8e jamer. — 11 januari 1973.

Voorzitter : Mevr. den Hertog.

Rechters : MM. Ballings en Torfs.

Substituut-Arbeidsauditeur : M. H. Gilliams.

Advocaten : Mrs. Paul Pollet en Jan De Vroe.

Rust en overlevingspensioen der zelfstandigen. — Bestaansmiddelen. — Pensioen van Voorzorgskas der Advocaten. — Precaire en residuaire uitkering. — Komt niet in aanmerking.

Bij het berekenen van de bestaansmiddelen wordt er geen rekening gehouden met de uitkeringen die ressorteren onder openbare of private sociale bijstand.

Het bedrag uitgekeerd door de Voorzorgskas der Advocaten vertoont een precair en residuaire karakter.

Wwe H. t./ Rijksinstituut voor sociale verzekeringen.

Overwegende dat de aanvraag om overlevingspensioen bij het gemeentebestuur ingediend werd door eiseres op 15.7.1971 ;

Overwegende dat de beslissing van verwerende partij werd betekend op 17.1.1972 ;

Overwegende dat de eis van eisende partij er substantieel toe strekt de aanrekening in de bestaansmiddelen van het door de Voorzorgkas voor Advocaten uitgekeerd pensioen te betwisten ;

Overwegende dat de eis ontvankelijk is ;

Overwegende dat artikel 22, 6° van het Koninklijk Besluit nr. 72 dd. 10.11.1967, betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, bepaalt dat bij het berekenen van de bestaansmiddelen geen rekening wordt gehouden met de uitkeringen die ressorteren onder openbare of private sociale bijstand ;

Overwegende dat deze inkomsten gewoonlijk als « pre-

caire en residuaire uitkeringen » worden betiteld en niet in de bestaansmiddelen mogen worden aangerekend, gezien het gaat om uitkeringen die hun oorsprong vinden in de benarde financiële toestand van de pensioenaanvrager, zodanig dat de toekenning van een pensioen tot gevolg zou hebben dat ze zouden worden verminderd of geweigerd ;

Overwegende dat verwerende partij in haar conclusie opmerkt, dat uit inlichtingen, ingewonnen bij de Voorzorgskas voor Advocaten, blijkt dat slechts een bedrag van 857 fr. x 4 = 3.428 fr. wordt uitgekeerd tot bij het overlijden, terwijl de verdelingsrente te allen tijde kan worden verminderd of ontnomen en derhalve te rangschikken is onder preciaire en residuaire uitkeringen ;

Overwegende dat derhalve verwerende partij voor de berekening der bestaansmiddelen thans akkoord gaat om inzake de rente, uitgekeerd door de Voorzorgskas voor Advocaten, slechts een bedrag van 3.428 x 3/4 aan te houden, en dit voor gevolg heeft, dat de berekening der bestaansmiddelen zonder invloed is op de uitkering ;

Overwegende dat inderdaad hogervermeld artikel 22, 6° van het Koninklijk Besluit nr. 72 van toepassing is omdat het bewijs geleverd is, dat het bedrag, uitgekeerd door voormelde Voorzorgskas een precair en residuaire karakter vertoont ;

Overwegende dat bijgevolg de eis gegrond is en er aanleiding bestaat tot wijziging van de bestreden beslissing ;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Gehoord de heer S. Gilliams, substituut-arbeidsauditeur, in zijn eensluidend schriftelijk advies in de Nederlandse taal, ter openbare zitting van 14.12.1972 ;

Recht doende op tegenspraak, na erover beraadslaagd te hebben, alle andere en strijdige besluiten verwerpend ; Verklaart de eis van eisende partij ontvankelijk en gegrond ;

Vernietigt de administratieve beslissing, door verwerende partij op 17.1.1972 aan eisende partij betekend, wat de bestaansmiddelen betreft ;

Zegt voor recht dat de bestaansmiddelen in hoofde van eisende partij wat de berekening van het aan eisende partij toekenbaar overlevingspensioen betreft, zonder invloed zijn op de uitkering ervan ;

Veroordeelt verwerende partij in die zin haar administratieve beslissing te wijzigen en tot de uitvoering ervan ;

Vereffent de kosten op heden aan de zijde van eisende partij en aan de zijde van verwerende partij op nihil, de kosten niet begroot zijnde ;

Veroordeelt verwerende partij tot de gerechtskosten ;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar, spijs alle verhaal en zonder borgstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

Kort geding. — 11 januari 1973.

Voorzitter : M. K. van den Bossche.

Advocaten : Mrs. R. Wijffels en F. Mattheessens.

Handelspraktijken. — Slaafse nabootsing door anastatische herdruk van een in 1913 gedrukt boek.

In 1913 had eiseres een boek gedrukt en uitgegeven, waar- van de uitgave thans tot het openbaar domein behoort daar niet blijkt dat eiseres een uit de wetten op de industriële eigendom voortvloeiend recht kan laten gelden ; in 1972 heeft gedaagde een anastatische herdruk

uitgegeven en te koop aangeboden ; de naam van eiseres is in de herdruk behouden ; de omslag en de voorpagina vermelden, dat het om een herdruk van gedaagde gaat.

Het slaafse procédé van nabootsing van het boek door anastatische herdruk, terwijl op het boek geen privaat recht bestaat, is op zichzelf geoorloofd en zou slechts ongeoorloofd kunnen worden, indien gedaagde teerde op de moeite en kosten van de oorspronkelijke drukker en uitgever of verwarring bij dezes cliënteel stichtte. Daar bij gemis aan originaliteit van de uitgaven van 1913 van het eerste geen sprake is, terwijl de vermeldingen op de omslag en de voorpagina de verwarring uitsluiten, is de handelwijze van gedaagde niet in strijd met de eerlijke handelsgebruiken.

P.V.B.A. J.E. Buschman t./ P.V.B.A. De Vries-Brouwers.

Overwegende dat de eis ertoe strekt verweerster te horen bevelen de uitgave en verkoop van het boek «Plezante Mannen in een Plezante Stad» van Edward Poffé te staken en tot de publicatie van Onze beschikking over te gaan ;

Overwegende dat eiseres, tot staving van haar vordering, aanvoert dat zij in 1913 het boek «Plezante Mannen in een Plezante Stad — Antwerpen tussen 1830 en 1880» van de auteur Edward Poffé heeft uitgegeven en gedrukt ;

dat eiseres eigenares is niet alleen van de typografische creatie, doch ook van de tekeningen en portretten in dit boek weergegeven ;

dat dit boek in 1967 door eiseres in het Museum Plantin & Moretus te Antwerpen in een retrospectieve van haar edities werd tentoongesteld en vermeld in een te die gelegenheid uitgegeven catalogus ; dat verweerster dit boek gefotocopieerd en in offset procédé gereproduceerd heeft en thans te koop aanbiedt en verkoopt ;

dat verweerster hiervoor reklaam maakt in de catalogus van de jaarlijkse Boekenbeurs van Vlaanderen 1972/73 en in het dagblad «Gazet van Antwerpen» ;

dat het boek niet alleen slaafs werd nagebootst, maar ook de naam van eiseres vermeldt ; dat verweerster verwarring sticht bij het cliënteel ;

dat de handelwijze van verweerster indruist tegen de eerlijke handelsgebruiken en hieraan een einde dient gesteld ;

Overwegende dat verweerster ontkent daden van onrechtmatige mededinging te stellen ;

Overwegende dat uit de bestanddelen der zaak blijkt dat verweerster een anastatische herdruk van het boek «Plezante Mannen in een Plezante Stad» van Edward Poffé uitgeeft, te koop aanbiedt en verkoopt ;

Overwegende dat de anastatische herdruk een slaafse nabootsing van het boek, door eiseres in 1913 uitgegeven en gedrukt, uitmaakt ;

Overwegende dat eiseres Ons geenszins elementen overlegt die zouden aantonen dat zij, een uit de wetten op het industrieel eigendom blijkend privaat recht, op de uitgave van 1913 kan doen gelden ;

dat derhalve deze uitgave tot het publiek domein behoort ;

Overwegende dat het ter zake aangewend procédé van nabootsing, door anastatische herdruk, van het boek waarop generlei privaat recht bestaat op zich zelf geoorloofd is ; (Cass. 4 november 1954, Pas. 1955, I, 187) ;

dat het slechts een ongeoorloofd karakter zou kunnen verkrijgen, indien de nabootsing zou teren op de moeite en kosten van de oorspronkelijke uitgeverij en drukker of verwarring bij het cliënteel van eiseres zou stichten ;

Overwegende dat het boek door eiseres uitgegeven in 1913 generlei originaliteit vertoont ;

dat door het nabootsen van dit boek verweerster geen

aanslag op de waardeerbare inspanning van eiseres heeft gepleegd ;

dat dan ook bezwaarlijk kan aanvaard worden dat, door de anastatische herdruk uit te geven, verweerster op de moeite en kosten van eiseres zou geteerd hebben (cf. M. Gotzen, Vrijheid van beroep en bedrijf & Onrechtmatige mededinging, deel I, nr. 915-920) ;

Overwegende dat verweerster evenmin verwarring sticht bij het cliënteel ;

dat vaststaat dat verweerster uitdrukkelijk onderaan de voorpagina en kaft van het boek, op een goed zichtbare plaats en in hoofdletters, vermeldt dat het gaat om een «Herdruk C. De Vries - Brouwers P.v.b.a. Antwerpen» ;

dat verweerster ook in de catalogus van het «Boek van Vlaanderen - 1972/73» aanduidt dat het uitgeven van het boek een «anastatische herdruk» betreft, door haar uitgegeven ;

Overwegende dat door op de anastatische herdruk van het boek de naam van eiseres, als drukker te behouden, verweerster op duidelijke wijze aan het publiek bekend maakt dat het om een heruitgave van een boek gaat, dat vroeger door eiseres werd uitgegeven en gedrukt ;

dat de handelwijze van verweerster niet als een wederrechtelijk gebruik van de naam van de oorspronkelijke uitgever en drukker in hoofde van verweerster als ongeoorloofd zou kunnen bestempeld worden ;

Overwegende dat bijgevolg de handelwijze van verweerster niet strijdig is met de eerlijke handelsgebruiken ;

Overwegende dat dienvolgens de eis ongegrond is ;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OUDENAARDE

31 oktober 1972.

Voorzitter : M. H. Heyvaert.

Advocaten : Mrs. P. Speyer en J. Van den Broecke.

Vennootschappen. — Naam. — Vordering tot wijziging. — G.B.C° en GEBECO.

Voor de vordering tot wijziging op grond van art. 28 of art. 117 Vennootschappenwet is vereist dat er, abstract beschouwd, een mogelijkheid tot verwarring bestaat, zonder dat beide benamingen identiek hoeven te zijn. Niet vereist is dat beide vennootschappen zich tot dezelfde cliënteel richten of dat er daden van oneerlijke mededinging zijn ; de vordering tot wijziging kan zelfs nog ingesteld worden nadat een op grond van de bepalingen inzake oneerlijke handelspraktijken ingestelde vordering afgewezen is.

De bescherming van de naam wordt ook gegeven aan de in de statuten voorkomende afkortingen.

De afgekorte benamingen G.B.C° en GEBECO zijn zo gelijkend dat hieruit verwarring is te duchten.

N.V. General Biscuit Company, afgekort G.B.C°, t./ P.V.B.A. GEBECO.

De rechtsvordering heeft tot doel de verweerster verbod te horen opleggen de thans door haar gebruikte maatschappelijke benaming nog verder te gebruiken en ze te gebieden deze benaming te wijzigen en verder haar te veroordelen tot het vergoeden van alle schade die door het gebruik van de verwarrende benaming is ontstaan en/of zal ontstaan, voorlopig en provisioneel geraamd op 1 frank.

Deze vordering wordt gesteund op de bepalingen van het tweede en derde lid van artikel 117 van de samengeschaalde wetten op de handelsvennootschappen, volgens

dewelke de benaming of de betiteling van personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid verschillend moet zijn van die van elke andere vennootschap en volgens dewelke elke belanghebbende, in geval de aanduiding of betiteling dezelfde is of de gelijkenis tot vergissing aanleiding kan geven, ze kan doen wijzigen en desnoods schadevergoeding kan eisen.

De overgelegde stukken tonen aan dat de N.V. « De Beukelaer's Fabrieken, Biscuits en Chocolade, Antwerpen » en de N.V. « Biscuits Parein », in hun buitengewone algemene vergaderingen van 30 juni 1965 beslisten met elkander te fusioneren onder de benaming van N.V. « General Biscuit Company », in 't verkort « G.B.C. ». Op 11 en 18 juni 1971 werd de verkorting « GEBECO » onder nummer 378651 als fabrieksmerk van de N.V. « General Biscuit Company, in 't verkort G.B.C. » gedeponeerd.

Bij notariële akte van 8 september 1971, verschenen in de bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 30 september 1971, werd de P.V.B.A. « GEBECO » opgericht met maatschappelijke zetel te Kruishoutem, Olsenesteenweg 50 — verweerster in deze zaak — hebbende als doel « het slachten van alle welkdanige dieren die voor menselijke consumptie zijn geschikt, het bereiden en het verhandelen van het geslachte vlees en van alle bij- en hulpprodukten voor de vleeshandel in de meest brede zin ».

De verweerster pleit dat de vordering ongegrond is omdat de door voormeld artikel 17 gestelde voorwaarden terzake niet voorhanden zijn, meer bepaald omdat de sociale benamingen niet identiek zouden zijn, en de verwarring uitgesloten, zulks gelet op het verschillend maatschappelijk doel der beide betrokken maatschappijen, dat van de eiseres bestaande in « de fabricatie van en de handel in biscuits, chocolade, cacaopoeder en andere produkten of voedingsmiddelen van soortgelijke aard, onder meer suikerbakkerijgoed, fantasie-artikelen voor feestdagen, pralines, confiserie, smeerartikelen, beschuit, wafels, speculoos, patisseriegoed, dragees, chips, honingkoeken, deegwaren, paneermeel, scheeps- en legerbeschuiten, cakes, crackers, snack food, gezondheidsbiscuits, dieetartikelen, surrogaten, enz. ».

Vooreerst dient opgemerkt dat voor de toepassing van de bepalingen van voormeld artikel 117 niet vereist is dat de beide vennootschappen hetzelfde maatschappelijk doel nastreven, dat er een fout werd begaan of zelfs dat er enig nadeel werd ondervonden (zie ondermeer Fredericq, Handboek I, nr. 697; Van Houtte, Traité des SPRL, I, 44, in randnota; RPDB V°, Sociétés Anonymes, nr. 19; Les Nouvelles, Dr. Comm., t. III, nr. 964, enz.) en verder dat de bescherming van de benamingen ook verleend wordt aan de in de statuten aangeduide afkortingen (zie ondermeer Fredericq, Handboek, I, nr. 697 en Bijvoegsel, blz. 325; Van Ryn, Principes I, blz. 322 en 464; Brussel, 2-3-1949, J.T. 1949, 259, enz.) daar deze verkortingen aldus een wezenlijk deel van de maatschappelijke benaming uitmaken.

Het is derhalve niet nodig dat beide vennootschappen zich tot hetzelfde cliënteel zouden richten of dat er daden van oneerlijke mededinging zouden gesteld zijn, opdat de eerst gestichte vennootschap de toepassing zou kunnen eisen van de bij artikel 17 voorziene sanctie. Het is zelfs zo dat, indien de door een vennootschap op grond van de bepalingen inzake oneerlijke handelspraktijken ingestelde rechtsovereenkomst zou afgewezen worden, zij nog nadien, steunend op de bepalingen van de artikelen 28 (naamloze vennootschappen) of 117 (P.V.B.A.'s) van de samengeschakelde wetten op de handelsvennootschappen, de aldaar voorziene wijziging van maatschappelijke benaming zou kunnen vorderen. Voor deze vordering is immers geen andere voorwaarde vereist dan de mogelijkheid tot verwarring, abstract beschouwd, en is het zeker niet nodig dat de gebruikte benamingen identiek dezelfde zouden zijn (zie, benevens de reeds aangehaalde referenties, ondermeer: Examen de Jurisprudence 1957 à 1960 - Les sociétés

commerciales par J. Van Rijn, in R.C.J.B. 1962, blz. 366, nr. 10; Koophandel Kortrijk, 29 maart 1966, B.R.H. 1968, I, 403; Van Reepinghe en Reyntjes, « Formulaire Annoté », T. I, Les Sociétés Commerciales, nr. 188, 4 en 5).

Het is onbetwistbaar dat de afkorting « C » als « Ko » uitgesproken en gelezen wordt evenals de afkorting « CO » zoals zij in de onderscheiden maatschappelijke benamingen voorkomen.

Hetzelfde dient gezegd te worden wat betreft de afkortingen « G.B. » en « GEBE ».

Ten deze is de Rechtbank van oordeel dat er aldus tussen beide handelsnamen zodanige gelijkenis bestaat dat er bij de doorsneeconsument en bij hen die niet voldoende opletten verwarring tussen de maatschappelijke benaming kan ontstaan en is het dehalve de laatst gestichte vennootschap die deze verwarring moet doen ophouden.

De overgelegde bescheiden tonen aan dat de eiseres door bemiddeling van het Octrooi- en Merkenbureau Bockstaal, reeds korte tijd na de publicatie van de stichtingsakte van de verweerster, bij deze laatste op wijziging van haar maatschappelijke benaming heeft aangedrongen, zodat de eiseres terzake haar recht op wijziging niet kan verbeurd hebben en de verweerster zich er niet op kan beroepen een gelijkwaardig recht op de door haar gekozen benaming door verloop van de tijd verworven te hebben.

De eis tot wijziging van de maatschappelijke benaming van de verweerster komt derhalve als gegrond voor, echter niet de vordering tot schadevergoeding.

Inderdaad heeft de eiseres niet bewezen dat zij door de handelwijze van de verweerster ook maar de minste schade zou geleden hebben of dat er enige redelijke kans op schade zou kunnen bestaan, gezien het kortstondig gebruik van de gewraakte maatschappelijke benaming door de verweerster en de gans andere maatschappelijke activiteit en het gans ander cliënteel waartoe deze partij zich richt.

.....

VREDEGERECHT TE BILZEN

4 oktober 1972.

Rechter : M. R. Swerts.

Advocaat : Mrs. W. Zimmerman loco Corthouts en J. Wirix loco E. Smets.

Minderjarige. — Sluiten van een verzekering tegen persoonlijke lichamelijke ongevallen. — Vernietigbaarheid. — Vereisten.

De minderjarige die een verzekeringscontract betreffende persoonlijke lichamelijke ongevallen sluit, verricht een daad van zuiver beheer, die niet van rechtswege nietig is, doch slechts vernietigbaar ingeval zijn belangen erdoor worden benadeeld.

Het sluiten van een zodanige verzekering door een negentienjarige kelder, voor een jaarpremie van 1820 fr., ligt binnen zijn financiële mogelijkheden en is een normale, zelfs verstandige daad, waardoor hij niet wordt geschaad, als de polis verder geen clause bevat, die zou kunnen beschouwd worden als een benadeling die haar oorzaak vindt in de minderjarigheid van de verzekeringnemer.

N.V. Eurobel t./ Slegers.

De dagvaarding sterkt ertoe van verweerder betaling te bekomen ener som van 7.560 frank, zijnde de jaarpremie plus kosten over de jaren 68, 69, 70 en 71 van een polis nr. 3.500.866 — verzekering tegen lichamelijke

ongevallen door verweerder bij eiseres afgesloten op 6.1.1967.

Verweerder werpt achtereenvolgens op :

1) dat hij in dwaling werd gebracht betreffende de duur der verzekeringsovereenkomst, die tien jaar is in plaats van één jaar, zoals hij meende.

2) dat de vordering niet ontvankelijk is wegens minderjarigheid van de verweerder ;

3) dat het aangegane verzekeringskontraat nietig is, wegens de minderjarigheid van verweerder bij het afsluiten ervan. De verweerder is geboren op 20.11.1947. De dagvaarding dateert van 20.9.1971. De verweerder werd meerderjarig op 20.11.68. De vordering is derhalve ontvankelijk. De dwaling omtrent de duur der verzekeringsovereenkomst kan niet aanvaard worden, omdat het kontraat uitdrukkelijk voorziet : aanvang 6.1.1967 — eindvervaldag 6.1.1977 en onderaan de bladzijde, die deze vermelding bevat, ten blijke van akkoord ondertekend werd. De verweerder — verzekeringnemer was inderdaad minderjarig bij het ondertekenen van de polis op 6.1.1967.

Het afsluiten van een verzekeringskontraat is echter een daad van zuiver beheer.

Derhalve is ze niet van rechtswege nietig, doch slechts vernietigbaar in geval de belangen van de minderjarige erdoor worden benadeeld.

Het aangaan van dergelijke verzekering met een jaarpremie van 1820 frank ligt binnen de financiële mogelijkheden van een negentienjarige, die op dat ogenblik het beroep van kelner uitoefent. Het is een normale en zelfs verstandige gedraging waardoor hij niet werd geschaad.

Ook het verzekeringskontraat is volkomen normaal, en bevat geen clause, die zou kunnen beschouwd worden als een benadeling, die haar oorzaak vindt in de minderjarigheid van de verzekeringnemer.

De gevorderde premies moeten derhalve betaald worden, samen met de gevorderde aanmanings- en invorderingskosten, voor een bedrag van 7560 frank.
(.....)

BOEKBESPREKING

Baroja J. C. Les sorcières et leur monde. NRF, Gallimard, Parijs 1972,

R. Mandrou, Magistrats et sorciers en France au XVIIe siècle. Civilisations et mentalités. Plon, Parijs, 1968.

Wij beleven het uiteensplijten van de Geschiedenis. De vragenlijst, die de historici aan het verleden stellen, werd op merkwaardige wijze verrijkt door de nieuwe, door grenswetenschappen bevruchte, onderzoekingen, door de uitbreiding tot de hele wereld van een historisch bewustzijn, dat lang het voorwerp van Europa is geweest. Wanneer de Geschiedenis zich vroeger bezighield met het verhaal van de kenmerkende gebeurtenissen, met het leven van de grote mannen en het politieke lot van de naties, heeft de Geschiedenis haar methoden, haar indeling en haar object totaal gewijzigd.

De analyse van de economie en van de maatschappijen verlengt zich heden tot de studie van de materiële culturen, van de beschavingen en van de mentaliteiten. Het politiek leven heeft zijn horizon tot de machtsmechanismen verruimd. De kwantitatieve methoden bieden een vaster basis bij de ontwikkeling van de demografische, economische en culturele perspectieven. De tekst is niet langer meer het monopoliserend hoofddocument : de niet-geschreven, archeologische overblijfselen, beelden, mondelinge tradities, verruimen het domein van de Geschiedenis. De hele mens, met zijn lichaam, zijn voeding, zijn talen, zijn voorstellingen, zijn technische en mentale instrumenten ; heel dit

zich min of meer wijzigend materiaal is « het brood » van de historici geworden. Tegenover deze versnelling van de Geschiedenis wordt er thans meer aandacht geschonken aan het onderzoek van de constanten en aan de tragere evolutie van de collectieve geschiedenis.

Gedurende de laatste jaren verschenen verschillende prachtige studies, die het heksenprobleem en de houding der magistraten daartegenover in een geheel nieuwe ruimere sociologische optiek plaatsten.

In Spanje publiceerde Julio Caro Baroja, de neef van de beroemde historicus en romancier Pio Baroja, die een mooie roman over de Van Speyckepisode te Antwerpen in 1831 schreef, in 1961 de eerste uitgave van het zopas in het Frans vertaalde boek. In zijn jeugd werd hij geconfronteerd met personen in het Baskenland, die over een magische mentaliteit beschikten. En de tovenaars en de heksen waren zijn vrienden geworden : sinds 1466, toen een officieel document er het bestaan van bewees, tot aan de slachtoffers van de grote inquisitieprocessen van de 17e eeuw, waarvan de heksen van Zugarramurdi de voor-naamste waren, en tot aan het bijgeloof, waarin de Baskische boeren nog geloofden. Vervolgens las hij boeken over de toverij in andere tijden en andere plaatsen : en hij ontdekte dat de heks gelijk was aan zichzelf ! Toen schreef hij dit boek.

Het is een boek van een strukturalist, geschreven in een tijd dat het strukturalisme een wetenschappelijke methode is geworden en geen modeverschijnsel, die alover de beschrijving der ceremoniën en riten, sabatten en toverijen, een archaische psychologie ontmoet, nl. deze van de magie.

Het is een boek van een antropoloog en van een socioloog, die de gemeenschappelijke basis bestudeert van de gedragingen en van het geloof van mensen, die in de tijd en de ruimte ver verwijderd leven. Het analyseert de collectieve psychologie van gemeenschappen, die door de vrees beheerst worden.

Het is het boek van een rechtshistoricus, die begrepen heeft dat hetgeen veranderde het historische milieu van de heksen was : de optiek waarlangs deze laatsten door de mensenmaatschappij en de gedachtensystemen zich rondom hen opvolgden, vanaf de Grieks-Romeinse Oudheid tot aan het Positivisme van de Verlichting en van het sciëntisme van de 19de eeuw, van het Middeleeuwse Christendom tot aan de hedendaagse psychiatrie, van de heilige Augustinus tot Michelet, van de heilige Thomas tot Freud, van Gassendi tot Goya.

Daar waar de diepgaande studiën van Tylor, Frazer, Graebner en pater Schmidt een of ander domein van de hekserij hebben bestudeerd, wordt de heks hier bestudeerd doorheen de wijzigende verklaringen van een wereld, die Satan exorciseert.

Maar het belangrijkste werk is het enkele jaren vroeger (1968) verschenen werk van de Franse socio-historicus Robert Mandrou : *Magistrats et sorciers en France au XVIIIe siècle*. Dit boek is het resultaat van een lang en diepgaand onderzoek doorheen de gerechtelijke archieven en ontelbare werken over de heksenjacht in Frankrijk in de 17e eeuw. Via een intellectueel itinerarium en een fijn-gevoelig complex, hebben de magistraten van de Soevereine Hoven (de Parlementen) in Parijs, Dijon en Bordeaux traag en moeilijk opgehouden automatisch de verdachten van toverij te veroordelen ; lange bewustwording, waaraan geneesheren, theologen en rechters samenwerkten doorheen hevige polemieken, die het gevolg waren van enkele processen, die de crisis van het satanisme verwekten, en die de biechtvaders, de « prêtres sorciers » van de aan de duivel onderworpen vrouwenkloosters in opspraak brachten : bij de Urselinnen te Aix en Provence (Louis Gaufridy, in 1609), bij de Urselinnen te Loudun (Jeanne des Anges en Urbain Grandier in 1629/1631) en bij de hospitaal-zusters te Louviers (Thomas Boullé in 1644/1647).

Dit alles provoceede allerlei geschriften en het Parlement de Paris nam uiteindelijk een anti-stelling in, zodat vanaf 1650 het hekserijdelikt stilaan verlaten werd, wat duidelijk werd bij de beschuldigingen van de non Barbe Buvée in het klooster Auxonne in Bourgondië (1658).

Maar van 1670 tot 1682 waren vanwege de koning (Colbert) toch verschillende interventies nodig, omdat in de provincie er nog geen mentaliteitsverandering was gebeurd: in Carentan, in Normandië en het verzet van het Parlement van Rouen (Claude Pellot), in Pau en in Bordeaux, wat tenslotte, na de « Affaire des poisons » en de zaak van Bigorre in het rechtsgebied van het Parlement de Toulouse het Edikt van juli 1682 als gevolg had. Wat daarna nog geschiedde waren kleinere aanklachten, vooral van de herders van La Brie en van Normandië, die van vergiftiging beschuldigd werden.

De 17e eeuw, die Montaigne van Malebranche scheidt, was een eeuw van aarzeling, van polemieken en van tegenstanden. Zij betekent de periode van een destructuratie: de tijd, die voor de intellectuele elite, bestaande uit de hoge magistratuur, nodig was om vast te stellen dat de traditionele demonologie, vertegenwoordigd door Bodin, Boguet, Duplex, Le Loyer, Remy, een juridisch korps van vergis-singen kon zijn, d.w.z. om voor zich zelf te erkennen dat de beroemdste voorgangers in dat domein moesten worden verworpen ten voordele van een voorzichtiger conceptie van dit misdrijf en van een strenger onderzoek der bewijzen; de tijd, die voldoende is voor een mensleven, dat geloofde in de overval bovennatuurlijke aanwezigheid (van God of van de Duivel) in alle gebeurtenissen en dit te vervangen door een meer rationele visie op het leven.

Dat het Parlement de Paris vroeger dan de rurale parlementen klaar had gezien, kan in grote lijnen, tot het probleem van stad/dorp teruggebracht worden.

Deze passionante geschiedenis van de ware « mentale revolutie » is een meesterwerk!

Dr. L. Th. Maes

INGEZONDEN

Arbeidsongevallen: Vakantiegeld en basisloon

Bij de berekening van het basisloon voor het vaststellen van de vergoedingen inzake arbeidsongevallen, is uitdrukkelijk vooropgesteld in art. 35 § 1 van de wet van 10 april 1971, dat het vakantiegeld dient te worden meegerekend.

In dit verband stelt zich niet alleen de vraag op welke lonen dit vakantiegeld moet berekend worden, maar ook het probleem, dat, aangezien een refertjaar bijna nooit samenvalt met een kalenderjaar, er voor de werknemer-slachtoffer meer of minder vakantiedagen worden genomen dan het wettelijk aantal vakantiedagen;

Dat het knelpunt niet van belang ontbloomt is, wordt duidelijk aangetoond door het volgende voorbeeld:

Een normaal volledig werkjaar omvat 313 dagen (365 — 52) voor de zesdagenweek, en 261 dagen voor de vijf-dagenweek. Dit betekent echter niet dat de gewone supplementaire werkdagen niet kunnen bijgeteld worden bij deze 313 of 261 dagen.

Veronderstellen we een werkmans A die wegens persoonlijke redenen de twaalf maanden die het ongeval voorafgingen, tweemaal drie weken vakantie heeft genomen. Hij zou dus van zijn werkgever slechts een loon voor 46 weken ontvangen hebben. Als deze werknemer 4.000 fr. per week verdient bedraagt het basisloon:

brutoloon: $4.000 \times 4 = 184.000$

bet. verlof: $12,72\% = 23.404$

Het basisloon zou dus 207.404 fr. bedragen.

Een andere werknemer B. zou eveneens om persoonlijke redenen gedurende het refertjaar geen vakantie genomen hebben. In die omstandigheden zou zijn werkgever hem 52 weken loon betaald hebben.

Zijn basisloon bedraagt:

bruto loon: $4.000 \times 52 = 208.000$

bet. verlof: $12,72\% = 26.457$

Veronderstellen we nu verder dat zowel werknemer A. als B. het slachtoffer worden van een arbeidsongeval waaruit een blijvende invaliditeit van 100% voortvloeit. In die omstandigheden zou er dus een verschil zijn van 27.053 fr. tussen de jaarlijkse rente van A. en B.

Daarom is het zeer gebruikelijk bij de wetsverzekeraars dat het loon van de ene wordt verminderd ten voordele van een andere; maar deze compensatie mist elke rechtsgrond, en is helemaal niet door de wetgever voorzien. In de voorbereidende werkzaamheden van de wet is daarentegen dikwijls vooropgesteld dat het slachtoffer maximaal dient te worden vergoed.

Tijdens de bespreking in de Senaat diende een lid een amendement in dat ertoe strekt om niet het vakantiegeld dat de getroffene het jaar vóór het ongeval had ontvangen, mee te tellen, maar wel de werkgeversbijdrage voor het lopende jaar. Na advies van de Nationale Arbeidsraad en de Raad van State, en op verzoek van de Heer Minister werd dit amendement ingetrokken omdat het minder gunstig was voor sommige werknemers die o.a. een werkonderbreking hebben gekend tijdens welke de werkgever de betaling van de bijdragen voor vakantiegeld heeft geschorst en voor de bedienden.

In de wet zelf is dus geen bepaling voorzien die de gevallen regelt van het verschil tussen effectief genomen vakantiedagen, en werkelijk toegelaten vakantiedagen.

De desassimilatie, t.t.z. de gelijkstelling van effectief gepresteerde dagen met vakantiedagen druipt in tegen de wet van 10 april 1971. De art. 34, tweede lid en art. 36 zijn in zo algemene bewoordingen gesteld dat eruit volgt dat voor alle afwezigheidsdagen, zowel de gemotiveerde (werkloosheid, ziekte, oproeping onder de wapens, staking) als de niet gemotiveerde, een hypothetisch loon dient te worden berekend, ter aanvulling van het loon waarop de werknemer recht heeft. Herhaaldelijk werd er trouwens op gewezen dat het hypothetisch loon moet berekend worden voor iedere dag van de refertperiode waarop door de getroffene normaal had kunnen gewerkt worden, terwijl hij niet werkte en voor die dagen ook geen loon ontving; nergens werd op deze algemene en ruime regel een uitzondering gesteld (Cfr. Kamer, Vr. en Antw. 1972, 1538).

Volgens deze gedachtengang is een desassimilatie uitgesloten omdat werkelijk gepresteerde dagen worden geschrapt.

De bedoeling van de wetgever is ongetwijfeld geweest om de benadeelde te vergoeden in de mate dat hij geschaad werd; doch de wet zou geen verrijking mogen meebrengen, ten einde verdere misbruiken te vermijden.

In die optiek dient ondermeer vermeden te worden dat voor de gepresteerde dagen die in feite vakantiedagen zijn, een dubbel loon zou worden in aanmerking genomen.

Ik ben daarom de mening toegedaan dat om een vakantievergoeding te bepalen die werkelijk overeenstemt met het loon waarop de werknemer recht heeft, het aangewezen voorkomt om het verloggeld percentage te splitsen tussen het enkel en het dubbel verlofgeld. Gezien het betaald verlof enerzijds het dubbel vakantiegeld omvat dat altijd wordt uitgekeerd, onafgezien van het feit hoeveel vakantie de werknemer neemt, evenals het normaal enkel vakantiegeld, zijnde het loon dat tijdens de wettelijke vakantiedagen doorbetaald wordt, vertegenwoordigt, dient

men het vakantiegeld te bepalen overeenkomstig de werkelijk genomen dagen ;

Dit bedraagt :

$6,36 \text{ (dub.)} + 6,36 \text{ (enk.)} \times \text{werkelijk genomen vakantied.}$

wettelijk toegelaten verlofdagen,

Ik meen dat dergelijke zienswijze in overeenstemming is met Cass. 15/5/55 : « het recht op vakantiegeld vloeit noodzakelijk voort uit de arbeidsovereenkomst en het bedrag ervan dat naar verhouding tot de arbeidsprestaties wordt bepaald, ... ».

Het bedrag dat tot basis dient voor de bepaling van het verlofgeld wordt niet altijd zonder discussie door de partijen aanvaard. Het basisloon moet geïnterpreteerd worden overeenkomstig de wet van 10 april 1965 ; en dient niet alleen het eigelijke loon te omvatten, dat toegekend wordt als rechtstreekse tegenprestatie voor de verrichte arbeid, maar ook alle voordelen die in verband met de uitvoering van de dienstbetrekking worden verleend. In zijn advies bij de wet van 1965 verwees de Raad van State naar het Nederlands Sociaalrechtelijk woordenboek : loon omvat alle voordelen welke krachtens een overeenkomst tot het verrichten van arbeid toekomen aan de partij die zich verbonden heeft arbeid te verrichten ; en « voordeel » is datgene wat als gevolg van een rechtsverhouding wordt genoten.

Bij deze geldelijke en in geld waardeerbare voordelen dient evenwel voor de toepassing van de vakantievergoeding een onderscheid te worden gemaakt tussen het feit of er al dan niet R.M.Z.-afhoudingen worden op gedaan.

Overeenkomstig Art. 9 van de samengeoördende wetten inzake jaarlijkse vakantie en art. 14 van het K.B. 30/3/67 gew. K.B. 20/7/70 wordt « de vakantievergoeding vastgesteld op 12% van de bezoldigingen van het vakantie-dienstjaar die als basis gediend hebben voor de berekening van de bijdragen die verschuldigd zijn voor de samenstelling van de vergoeding ».

Op die manier zou het basisloon bestaan uit drie elementen :

— het eigenlijk brutoloon, waarop R.M.Z.-afhoudingen worden gedaan ;

— het verlofgeld ;

— de toegekende voordelen die verschuldigd zijn ingevolge de dienstbetrekking, doch die t.g.v. wettelijke bepalingen niet in aanmerking komen voor de berekening van het vakantiegeld.

De begripsomschrijving van het basisloon volgens art. 4 wet van 10/4/65 werd beperkt en verruimd bij K.B. 28-11-1969. Deze wetsuitvoering heeft ongetwijfeld bindende kracht, doch hetzelfde kan niet gezegd worden van de adviezen van de Nationale Arbeidsraad. In advies nr. 309 d.d. 18/9/69 is de Raad van oordeel dat in algemene regel de bedragen, premies en voordelen verleend door de fondsen van bestaanszekerheid uitgesloten moeten worden bij de berekening van de sociale zekerheidsbijdragen, omdat zij niet kunnen gelijkgesteld worden met loon, doch een vergoeding zijn. Ook administratieve beslissingen waarbij aan sociale inhoudingen op bepaalde vergoedingen wordt verzaakt, zijn in strijd met de wet en kunnen door de rechter niet toegepast worden. Zo worden de weer-verlet- en getrouwheidsvergoedingen nu eens meegerekend voor het verlofgeld (A. R. Hasselt 14-3-72 ; A.R. Tongeren 25-5-72) en dan weer niet (A.R. Hasselt 21-12-71).

De betwistingen doen zich echter ook voor in verband met de al of niet verdoken loonuitkeringen o.a. eindejaars-, produktie-, aanwezigheids-, prestatiepremië, deelneming in de winsten.

Hier dient in concreto te worden nagegaan of er voldoende elementen aanwezig zijn die doen vermoeden dat de uitbetaalde sommen een vergoeding zijn voor geleverde

prestaties. Ondernemingen hebben in principe een winst-oogmerk ; het is dan ook in strijd met dit commercieel beginsel dat gratifikaties en liberaliteiten worden uitgekeerd.

Het feit of er al, dan niet RMZ-afhoudingen worden gedaan is terzake niet dienend. Deze leidraad werd verder getrokken inzake de voordelen in natura (o.a. kosteloze steenkolenbedeling voor mijnwerkers). Op het gebied van sociale zekerheid zijn de kolenleveringen weliswaar van bijdragen vrijgesteld. Nochtans besliste het Arbeidshof van Luik — afdeling Hasselt — dat aangezien de wetgever voor deze vrijstelling een uitdrukkelijke bepaling nodig geacht heeft, het erop wijst dat hij de kwestieuze leveringen als loon aanzag. Daar deze bepaling een uitzondering op de algemene regel is, mag zij niet bij analogie tot andere domeinen, zoals arbeidsongevallenwet worden uitgebreid. (29/5/72 Goeleven).

Een grondig nazicht van arbeidsongevallendossiers zal ertoe leiden dat bewuste of onbewuste onnauwkeurigheden in de berekening en de samentelling van het basisloon worden vastgesteld. Nochtans past het dat de Auditoraten in deze belangrijke sektor van de sociale wetgeving met omzichtigheid te werk gaan, ten einde de rechten van de slachtoffers in de grootste mate te kunnen vrijwaren.

Christian COLLA,
Stagiair Arbeidsauditoraat Tongeren.

MEDEDELINGEN

EEN BELANGRIJKE RECHTSHISTORISCHE ONTDEKKING.

Begin december 1473 tekende Karel de Stoute te Thionville de ordonnantie, waarbij het Parlement van Mechelen werd opgericht. Sinds verschillende eeuwen (reeds de hertog van Alva vroeg ernaar) bleek echter de eigentijdse tekst verloren te zijn. Tot nog toe diende men zich te bedienen hetzij van kopijen uit de 17e eeuw (een in het Handschriftenkabinet in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel — (1628 ?) — en een in het fonds Secretarias Provinciales, Secretaria del Consejo Supremo del Flandes y Borgona, te Simancas) of van gedrukte teksten uit 1669, 1721 en 1724.

Sinds 25 jaar deden wij — zonder resultaat — een stelselmatige navraag naar de eigentijdse tekst van 1473 in tientallen archieven in België, Nederland, Frankrijk, Spanje en Wenen.

Op dinsdag 17 januari 1973 vonden wij op het Handschriftenkabinet van de Koninklijke Bibliotheek te Brussel in een niet-geïnvventorieerd register, waarin zich een 30-tal documenten (o.a. een aantal vredesverdragen) uit de periode 1419 tot 1503 bevinden, de eigentijdse tekst terug, uitgaande van de kanselarij van Karel de Stoute in begin december 1473. Deze eerder toevallige vondst — in feite zochten wij in dit register naar een andere tekst! — mag een rechtshistorische gebeurtenis genoemd worden.

De wetenschappelijke datering werd vastgesteld met de hulp van twee ervaren codicologen, Dr. J. Deschamps en Dr. G. Dogaer, beiden wetenschappelijke attachés op het Handschriftenkabinet te Brussel en dit op basis van het onderzoek van het papier, van de filigranen, het schrift en de tekeningen. Welnu het papier dateert van 1468 en is afkomstig uit Parijs, het filigraan (een pot met een handvat en waarboven zich een kruis bevindt, 7 cm. op 4 cm.) werd alleen gebruikt van 1469 tot 1479, het schrift en de groteske tekeningen (een tweegevecht, een ruiter en een stadszicht) dateren uit de tweede helft der 15de eeuw

Dit belangrijk document is gevolgd door een andere ordonnantie van Karel de Stoute, gedateerd op 8 december 1473 te Thionville, met de globale benoemingslijst van heel het personeel van het Parlement met de namen van de twee voorzitters, de vier ridders, de zes rekwistmeesters, de twintig raadsheren, de Procureur-generaal en de leden van het Openbaar Ministerie, de vier secretarissen, de drie griffiers en de deurwaarders.

Bovendien ontdekten wij in hetzelfde merkwaardig register nog vier andere onbekende ordonnantien van Karel de Stoute: deze die begin december, ook te Thionville werd getekend en de procedure regelde om pleidooien te houden vóór de alsdan rondreizende Grote Raad; deze van 12 maart 1474 te Mechelen getekend tegen de misbruiken van advocaten en procureurs en de gerechtskosten in het Parlement; en deze van 12 maart 1474 te Mechelen over de wedden van de griffiers van het Parlement.

Wij hopen eerlang deze belangrijke teksten, samen met de voornaamste varianten van de kopieën en van de gedrukte teksten te publiceren.

Dr. L. Th. Maes
Hoogleraar U.I.A.

**Vlaams Rechtsgenootschap
van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid V.U.B.
XXVe Vlaams Interuniversitair Rechtscongres
Donderdag 8 en vrijdag 9 maart 1973
« Het beroepsgeheim van Magistraat, Geneesheer en Bankier ».**

Programma

Donderdag 8 maart

11 u. Openingsrede door de Heer H. Vanderpoorten, Minister van Justitie.

11 u.30 « Verantwoording van de congres thematiek » door de Heer F. Huysmans, voorzitter van het congres, student derde licentie.

11 u.45 Welkomstwoord door de Heer A. Gerlo, Rector.

12 u. Receptie door de Heer Rector aangeboden.

15 u. De Heer J. Matthijs, Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent, hoogleraar aan de V.U.B. « De verplichting tot geheimhouding van de Magistraat tijdens het vooronderzoek en het recht op informatie van de openbare opinie. »

16 u. De Heer L. De Lentdecker, journalist bij de Standaard: « De informatieopdracht van de pers en de mogelijke conflicten met het Parket, die hieruit voortvloeien. »

Vrijdag 9 maart

10 u. De Heer C. Van Camp, Magistraat-assessor bij de Provinciale Raad van de Orde der Geneesheren te Antwerpen, dd. Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen: « De algemene principes, de evolutie alsmede enige praktische toepassingen van het Medisch beroepsgeheim ».

11 u. De Heer R. Blanpain, Hoogleraar aan de K.U.L.: « Het Medisch Beroepsgeheim ».

14 u.30 De Heer G.L. De Clercq, Directeur van de Centrale Juridische Dienst van de Kredietbank: « Zoeklicht op het Bankgeheim ».

15 u.30 De Heer R. Vandeputte, Goeverneur van de Nationale Bank, Hoogleraar aan de K.U.L.: « De Monetiere Overheid en het Bankgeheim ».

16 u.30 De Heer R. Henrion, Voorzitter van de Generale Bankmaatschappij, hoogleraar aan de U.L.B.: « Les aspects Internationaux du Secret Bancaire ».

* * *

Het Congres vindt plaats in het auditorium van het Instituut voor Sociologie van de Vrije Universiteit Brussel, Johannalaan 44, 1050 Brussel.

Inlichtingen bij het Vlaams Rechtsgenootschap, A. Buyllaan 19, 1050 Brussel.

Inschrijving: de deelnemingskosten bedragen: 100 fr. voor studenten, 250 fr. voor niet-studenten. Deze som dient gestort te worden voor 3 maart op de P.C.R. 261 van de Generale Bankmaatschappij voor rekening nr. 210-0355777-33 van het Vlaams Rechtsgenootschap, met de vermelding « Rechtscongres » of rechtstreeks op deze rekening.

Documenten: een werkdocument, alsmede de referaten van de sprekers zullen tijdens het congres aan de deelnemers worden overhandigd. Het werkdocument zal echter aan de tijdig ingeschrevenen bij voorbaat worden toegestuurd.

**Belgisch Centrum voor Studie en Praktijk van Nationale
en Internationale Arbitrage
CEPINA**

Het Belgisch Centrum voor Studie en Praktijk van Nationale en Internationale Arbitrage (CEPINA) organiseert op woensdag 7 maart 1973 in de lokalen van het Verbond van Belgische Ondernemingen, Ravensteinstraat 4, te Brussel, een studiedag over de wet van 4 juli 1972 (Staatsblad 8 augustus 1972) waarbij de Europese Overeenkomst houdende een eenvormige wet inzake arbitrage werd goedgekeurd en in het gerechtelijk wetboek werd ingevoerd.

Het belang van en de actualiteit van deze aangelegenheid, zowel voor de nijverheids- en handelsondernemingen als voor de beoefenaars van de arbitrage en de rechtzoekenden, zijn evident.

Ziehier het programma van de studiedag:

Na een toespraak van de Voorzitter van het CEPINA, de heer Paul Van Reepinghen, zullen de volgende uiteenzettingen worden gehouden:

1. *Synthese van de belangrijkste bepalingen van de nieuwe wet*, door de heer Storme, advocaat bij het Hof, professor aan de Rijksuniversiteit te Gent (in het Nederlands) en door de heer Guy Horsmans, advocaat bij het Hof, docent aan de universiteit te Leuven (in het Frans).

2. *Personen die bekwaam zijn een arbitrage-overeenkomst te sluiten en publiekrechtelijke rechtspersonen*.

Doctrinecommentaar in samenhang met artikel 3 van de eenvormige wet, door de heer Jean Rivero, professor aan de Université de Paris.

3. *Overzicht van de wegen ter uitvoering van de scheidsrechterlijke uitspraken*, door de heer E. Krings, koninklijk commissaris voor de gerechtelijke hervorming en professor aan de Vrije Universiteit van Brussel (uiteenzetting in het Nederlands).

4. *Gedachtenwisseling*, onder de leiding van de heren Huys, Raadsman van de Afgevaardigd Beheerder van het Verbond van Belgische Ondernemingen, en Mathei, juridisch adviseur bij de Confederatie van het Bouwbedrijf, over het praktisch belang van de nieuwe wet voor de ondernemingen in het perspectief van de rol die door het CEPINA gespeeld wordt.

5. *Besluittrekking*, door de heer Jean Robert, advocaat aan het Hof van Parijs, voorzitter van het Comité français de l'arbitrage.

De bijeenkomst wordt om 10 uur 's morgens geopend. Zij wordt om 12 u.30 onderbroken en om 15 uur voortgezet. De eerste drie punten zullen in de voormiddag, de laatste twee in de namiddag worden behandeld.

Het is zeer waarschijnlijk dat de heer Jean Rey, Minister van State en nieuw voorzitter van het Arbitrage-

hof van de Internationale Kamer van Koophandel, de zittingen met zijn aanwezigheid zal vereren.

Speciaal voor de deelnemers wordt in het Restaurant van het Westburyhotel, op de 22ste verdieping, in de grote zogenaamde zaal van de Grote Markt van Brussel, een lunch georganiseerd. (Daar dit gebouw dichtbij gelegen is kunnen de deelnemers er te voet naartoe gaan).

Het inschrijvingsgeld voor de deelneming aan deze studiedag, met inbegrip van de lunch en van de documentatie die zo mogelijk vóór het colloquium zal worden verstrekt, beloopt 1500 frank, welke vóór 15 februari dienen te worden gestort op rekening nr. 76085 van het CEPINA bij de Generale Bankmaatschappij.

Indien U, zoals het onze wens is, voornemens bent aan deze studiedag deel te nemen, verzoeken wij U bijgaande inschrijvingsbulletin, gelijktijdig met de vereffening van de inschrijvingskosten uiterlijk op 15 februari 1973 op te sturen naar het CEPINA, Stuiversstraat 8, te 1000 Brussel.

Alle bijkomende inlichtingen kunnen worden bekomen bij de administratieve secretaresse van het CEPINA, Mevrouw Dupont, Stuiversstraat 8 (tel. 02/12.65.41).

Wij zijn zo vrij erop te wijzen dat aan laattijdige inschrijvingen, daar het aantal deelnemers beperkt gehouden wordt, mogelijk niet zal kunnen worden voldaan.

*De Voorzitter,
Paul Van Reepingen*

Mededeling van Credoc.

Geachte confrater,

Ten einde de activiteiten van uw kabinet uit te breiden en uw cliënteel vlugger en doelmatiger te dienen, hebben de Balies CREDOC opgericht. Een steeds toenemend aantal confraters doet regelmatig een beroep op CREDOC om zich van de volgende diensten te ontdoen :

1. De documentaire opzoeking.

Voor elke vraag die naar CREDOC wordt gestuurd, wordt er overgegaan tot een documentaire opzoeking. Het resultaat ervan wordt U toegestuurd onder vorm van een lijst met referenties die nuttig zijn voor de studie van een probleem.

Een kort *commentaar* duidt de zin aan van de oplossing vervat in de geciteerde documenten.

Op aanvraag bekomt U, per kerende post, de geciteerde teksten.

- De vragen kunnen
 - hetzij per *brief*
 - hetzij *telefonisch* (02) 13.92.13
 aan CREDOC worden gericht.

2. De vertaling van teksten.

Deze dienst kan in de kortste termijnen zorgen voor de vertaling in het *nederlands*, in het *frans* of in *andere talen*.

U dient enkel de te vertalen tekst op te sturen, of indien het gaat om een gepubliceerde tekst, er de referenties van te geven.

3. Afschaffing van het dagboek.

Het Hoofdbestuur der Directe Belastingen heeft de advocaten, die hun boekhouding aan CREDOC toevertrouwen, toegelaten geen dagboek meer te houden (beslissing van 13.11.1972).

Dit abonnement omvat :

- het volledig en regelmatig bijhouden van uw boekhouding door een accountant, bedrijfsrevisor ;
- vertrekkend van een zeer eenvoudige methode voor

opname van de gegevens, bekomt de abonné elke maand :
— een volledige recapitulatieve situatie per cliënt en per dossier ;

- een algemene geventileerde situatie van de inkomsten, onkosten en winsten ;
 - een staat van de rentabiliteit en een kastoestand.
- de abonné wordt bovendien, in geval van controle door de fiscus, bijgestaan.

4. De repertoria met maandelijkse bijwerkingen.

— *Het Repertorium der Onbekwaamverklaringen en toevoegingen van een gerechtelijk raadsman*, dat voor elke persoon, getroffen door deze maatregelen, de lijst van de publicaties in het Staatsblad weergeeft vanaf 1.1.1940.

— *Het Repertorium der Faillissementen*, dat kortelings zal verschijnen, en dat voor elk faillissement en gerechtelijk akkoord de lijst geeft van de officiële publicaties sedert 1.1.1970.

In bijlage vindt U het tarief, van toepassing op de advocaten van uw Balie, voor de diverse diensten hierboven aangehaald.

Tarief

(per 1 februari 1973)

I. Dienst der documentaire opzoeking

- Persoonlijke jaarlijkse aansluitingsbijdrage : 2.000 fr.
- Consultatierecht voor elke vraag tot documentaire opzoeking : 450 fr.

II. Vertaling van teksten

- In het Nederlands of Frans : 10 fr. per lijn + verzendingskosten
- Andere talen : volgens de taal en de aard van de tekst

III. Boekhouding

— Jaarabonnement : 2.500 fr., herleid tot 2.000 fr. voor de advocaten die zijn aangesloten bij de dienst der documentaire opzoeking.

— Overname van boekhouding, uitwerking van een aangepast boekhoudkundig plan, vorming van het personeel en bijstand gedurende één jaar : 5.000 fr.

— Werkingskosten : 6 fr. per primaire geregistreerde inschrijving (Index 109).

IV. Repertoria

- *Repertorium der Onbekwaamverklaringen* :
 - basis-boekdeel (1940 - 1971) 250 fr.
 - abonnement op de maandelijkse cumulatieve bijwerkingen in 1973 250 fr.
- *Repertorium der Faillissementen* :
 - basis-boekdeel en abonnement op maandelijkse cumulatieve bijwerkingen van 1973 : 1.200 fr. herleid tot 1.000 fr. voor de advocaten en notarissen. 500 fr.

Gilbert Mullie-Prijs voor Landbouwwetenschap. Vijfjaarlijkse periode 1969-1973.

Deze prijs, ten bedrage van 100.000 fr., strekt tot de aanmoediging van de landbouwwetenschappen in de ruimste zin van het woord, met inbegrip van de toegepaste natuurwetenschappen, de techniek, de bedrijfsleer, de economie, de sociologie, de rechtswetenschap en de geschiedenis.

Hij wordt door het Hoofdbestuur van de Belgische Boerenbond toegekend op advies van een Commissie, bestaande uit onafhankelijke geleerden, door het voormelde Hoofdbestuur aangesteld.

De uiterste datum voor de inlevering van de werken

is 31 december 1973. De belanghebbenden kunnen mededeling van het reglement en alle nadere inlichtingen bekomen bij de Algemene Diensten van de Belgische Boerenbond, Postbus 101, 3000 Leuven.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Privaatrecht, jaargang 1972 - nr. 3.

Traest G., De echtscheiding door onderlinge toestemming en de wetten van 1 en 10 juli 1972. — Treurniet W.C., De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. — Baeteman G., Delva W., Vlieghe-Casman H., Huwelijksvermogensrecht (1961-1971). — Boekbespreking.

De Verzekeringswereld, jaargang 1973 - nr. 1.

De inkomstenbelasting van de tussenpersonen. — Dr. Jur. J. Van de Rijck, De medische Varia-verzekering. — J. Stasseyns, Over aanhangwagens is er heel wat te weten. — H. Thys, Technische reserves. — Nieuws van de maatschappijen. — Nieuwe verzekering bij Groep Josi. Stoffelijke schade 20.000. — Mededelingen van de maatschappijen. — H. De Graef, Levensverzekering. — J. Stasseyns, Het onbekende gevaar. Aquaplanning. — R. De Wit, De mededelingsplicht van de verzekerde. — Waarom krijgt de « Verzekeringnemer » geen verbindings-s ?

Oriëntatie, jaargang 1973 - nr. 1.

Ten geleide. — R. Hamaide, Het juridisch en social statuut van de beheerders van vennootschappen. — L. Bernard, De hulpkas voor werkloosheidsuitkeringen. — Flitsen, problemen van sociale actualiteit. — H. Pas, Rechtspraak. Geschillen inzake rust- en overlevingspensioen. Verhaal voor de Arbeidsrechtbank. Termijn. — F.A.P. Bundervoet, Van arbeidsvervreemding naar arbeidsgenoege, oude wijn in nieuwe zakken ? — Uit het Staatsblad. Trefwoordenregister 1972.

De Gemeente, jaargang 1973 - nr. 1.

Van de redactie. — In en rond de Vereniging. — Algeme vergadering van de afdeling « Openbare Onderstand » van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten. — Actualiteit. — Wetgeving. — Rechtspraak (met commentaar). — J. Verhasselt, Verzorg uw taal ! — Boekbespreking. — Kroniek « Openbare Onderstand ». Inhoudsopgave 1972.

Tijdschrift van de Vrederechters, jaargang 1972 - nr. 12.

Inhoudstafel 1972.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jaargang 1973 - nr. 5204.

Prof. mr. O.A.C. Verpaalen, Bekentenis-erkenning-erkenntenis. Art. 1961 B.W., art. 176, 177 en 181 Ontwerp Bewijsrecht (I). — Boekbespreking door Prof. mr. G.H.A. Schut : Normatieve uitleg van rechtshandelingen ; een onderzoek naar de grondslagen van het geldende verbintenissenrecht. Dissertatie van Mr. J.M. van Dunné. — Tijdschriften. — Berichten en mededelingen.

Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, jaargang 1972 - supplement 19.

Prof. mr. C.A. Boukema, I.e. Fusie van ondernemingen.

Journal des Tribunaux, jaargang 1973 - nr. 4815.

Eliane Vogel-Polsky, De l'efficacité du droit international du travail. — Jurisprudence. — Chronique judiciaire.

Revue du Notariat belge, jaargang 1972 - nr. 2598.

Charles Sluyts, La loi du 9 juillet 1971 réglementant la construction d'habitations et la vente d'habitations à construire ou en voie de construction et la responsabilité du notaire. — Renord-Decclairfayt, La législation des actes notariés. — Législation. — Revue de la jurisprudence belge. — Hommage au bâtonnier Jean Baugniet. — Notariat. — Régimes matrimoniaux - statistiques. — Renseignements divers. — Table alphabétique et analytique. — Table chronologique. — Table des études doctrinales.

Recueil général de l'Enregistrement et du Notariat, jaargang 1973 - nr. 21648 à 21661.

Evalutaion, pour la perception du droit de succession, des effets publics, actions et parts de société (fin). — Jurisprudence. — Bibliographie.

Cahiers de Droit Europeen, jaargang 1972 - nr. 4-5.

F.C. Jeantet, Un droit européen des conflits de compétence judiciaire et de l'exécution des décisions en matière civile et commerciale. — J.L. Fagnart, L'harmonisation du droit des assurances dans les communautés européennes. — Jurisprudence. — Chronique législative. — Bibliographie.

Recueil Dalloz Sirey, jaargang 1973 - nr. 3.

Bernard Appert, Délais de procédure 1972-1973. — Jurisprudence. — Sommaires de jurisprudence. — Législation.

nr. 4.

Georges de Grandmaison, Marie-France Boulte, Le contrôle des élections législatives par le Conseil constitutionnel. — Jurisprudence. — Sommaires de jurisprudence. — Informations rapides. — Législation.

nr. 5.

Fernand Derrida, Le « superprivilège » des salariés dans les procédures de règlement judiciaire et de liquidation des biens. — Jean Pelier, Réflexions sur le dépitage de l'alcool sur les routes et sur ses conséquences. — Jurisprudence. — Sommaires de jurisprudence. — Informations rapides. — Législation.

Revue du Droit public et de la Science politique en France et à l'Etranger, jaargang 1972 - nr. «.

Charles Eisenmann, La théorie des « bases constitutionnelles du droit administratif ». — Michel Fromont, République fédérale allemande. Les principaux événements législatifs et jurisprudentiels survenus en 1971. — André Homont, La démission de Jacques Chaban-Delmas en juillet 1972. — Marcel Waline, Notes de jurisprudence. — Conclusions des Commissaires du Gouvernement. — Jean de Soto, Revue des jurisprudence administrative. — Thérèse Pinet, Bulletin bibliographique de jurisprudence. — Thérèse Pinet, Index chronologique de la jurisprudence citée. Index analytique et Table des matières.

Inhoudstafel 1972.

La Revue administrative (Paris), jaargang 1972 - nr. 150.

Au seuil de 1973. — F. de Baecque, Pour l'étude des administrations centrales. — Lettres à un ami anglais. — Sur l'honnêteté dans l'administration. — Législation et Jurisprudence. — Tribune libre. — La vie administrative. — Organisation, méthodes et techniques. — Chronique. — Bibliographie et Discographie.